

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

KATEDRA MANAGEMENTU

Pivní stezky a využitelnost piva v rozvoji cestovního ruchu České republiky

Beer tracks and usage of beer within development of tourist industry
in the Czech republic

Student: Petra Punčochářová

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Václav Lednický, CSc.

Uherské Hradiště 2011

Místopřísežné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.“

Datum odevzdání práce: 11. května 2011

Petra Punčochářová

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce doc. Ing. Václavu Lednickému, CSc. za ochotu, cenné rady a připomínky poskytované v celém průběhu vypracování mé bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod	6
2	Metodika zpracování a cíl bakalářské práce.....	8
3	Teoretická východiska	10
3.1	Historie cestovního ruchu	10
3.2	Subjekt cestovního ruchu	11
3.3	Objekt cestovního ruchu	12
3.4	Typologie cestovního ruchu	13
3.4.1	Druhy cestovního ruchu	13
3.4.2	Formy cestovního ruchu.....	14
4	Pivovarnictví.....	16
4.1	Historie piva.....	16
4.2	Suroviny.....	17
4.3	Chmelnice v České republice.....	21
4.3.1	Žatecko.....	21
4.3.2	Úštěcko	22
4.3.3	Tršicko	22
4.4	Typy a druhy piva	22
4.5	Pivovary a minipivovary v České republice	25
4.6	Trh piva v ČR	29
5	Výsledky práce a doporučení.....	31
5.1	Pivní stezky.....	31
5.1.1	Radegast CykloTrack	32
5.1.2	Pivní stezka Petra Bezruče.....	34
5.1.3	Pivovarská cyklostezka Ivančice.....	34
5.1.4	Pivní stezka Harrachov	34
5.1.5	Síť stezek Chmelovelo	35
5.1.6	Jihočeské pivní stezky.....	35

5.1.7	Po stopách piva v Plzni	38
5.2	Pivní lázně.....	39
5.2.1	Pivní lázně provozované přímo v pivovarech.....	40
5.2.2	Pivní lázně v jiných provozovnách	42
5.3	Pivovarská muzea	45
5.3.1	Dalešice.....	45
5.3.2	Dětenice	45
5.3.3	Hanušovice.....	46
5.3.4	Chodová Planá	46
5.3.5	Kašperské Hory.....	46
5.3.6	Kostelec nad Černými lesy.....	47
5.3.7	Kozlovice	47
5.3.8	Krušovice	47
5.3.9	Ostrava	48
5.3.10	Plzeň.....	48
5.3.11	Praha	48
5.3.12	Praha	49
5.3.13	Žatec.....	49
5.3.14	Železná Ruda	50
5.4	Pivní festivaly	50
5.5	Pivo v kosmetice	52
6	Závěr	53
	Použitá literatura	55
	Seznam zkratk	58
	Přílohy	60

1 ÚVOD

Cestovní ruch se stal od druhé poloviny dvacátého století neodmyslitelnou součástí života lidí na celém světě.

Značná část populace každoročně cestuje, neboť lidé, unavení rutinními všedními starostmi dychtí po cestování, které je spojováno s určitou formou odpočinku, poznáváním a nabráním nové, pozitivní energie.

Ne každá oblast má vhodný potenciál pro rozkvět cestovního ruchu. Záleží na její geografické poloze, přírodních a kulturních atraktivitách rovněž na dostatečné infrastruktuře cestovního ruchu.

Po krátkém uvážení jsem si vybrala téma, které do cestovního ruchu neodmyslitelně patří a je mé osobě blízké - využití piva v rozvoji cestovního ruchu.

Ačkoliv patří Česká republika mezi největší producenty a konzumenty piva na světě, většina jedinců ani netuší, jakým způsobem lze pivo z hlediska turistiky využít. A tato skutečnost bude mým hlavním cílem práce.

První stránky práce věnují teorii cestovního ruchu. Nejprve stručně popíši historii cestovního ruchu, zaměřím se na pojmy kdo je subjektem a co je objektem v cestovním ruchu, jeho druhy a formy.

V druhé části práce budu psát o historii piva, o surovinách potřebných pro jeho výrobu, chmelnicích v České republice a jejich množství vyprodukovaného chmele, jaké máme typy a druhy piva. Zmíním také české pivovary a minipivovary a charakterizuji trh piva v České republice.

Při psaní praktické části se zaměřím na málo známé pivní stezky, kterých je v České republice hned několik desítek. Charakterizuji jejich polohu a místa, kterými nás stezka provede, délku a náročnost trati a popřípadě i místa, kde si turisté mohou doplnit své síly.

K rozvíjejícímu se zájmu o wellness si získávají na oblibě pivní lázně. Uvedu, v čem spočívá procedura, jaké pivovary a ostatní instituce tuto činnost provozují a zaměřím se na cenu, za kterou můžeme pivní lázně navštívit.

S postupem času se snaží pivovary využít i chátrající prostory, které předělávají na pivovarská muzea a při návštěvě samotného pivovaru se snaží nalákat na kousek z historie, na nástroje, které doprovázely výrobu již od prvopočátku vaření piva.

Turistickým cílem jsou v poslední době pivní festivaly, které provází ochutnávky piv a pivních pokrmů. Své výrobky představují větší či menší pivovary národních i mezinárodních značek. Nedílnou součástí bývá hudebně zábavný program pro všechny věkové kategorie.

A na samotný závěr něco i pro dámy - pivní kosmetika.

2 METODIKA ZPRACOVÁNÍ A CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Svou bakalářskou práci jsem rozdělila na tři části.

První část jsem věnovala obecně cestovnímu ruchu, kde jsem čerpala z doporučené literatury a odborných publikací, které jsou určeny studentům cestovního ruchu.

Druhá kapitola nabídne informace o historii pivovarnictví - jaká oblast se považuje za kolébku, odkdy je doložena výroba piva na území České republiky, kdy vznikaly první pivovary a jaké období se považuje za „zlatý věk“ českého pivovarství. Tyto informace budu čerpat z publikací o pivu, popř. je doplním z internetového zdroje. Druhým bodem této kapitoly jsou suroviny, které jsou základem pro výrobu piva. Stručně je charakterizuji a doplním obrázky. Zaměřím se i na chmelnice v ČR, které lokalizuji, uvedu u každé výměru, na které se chmel pěstuje. Doplním mapou, kde jsou chmelařské oblasti vyobrazeny. Pro vypracování těchto bodů využiji elektronických informací. Další část je zaměřena na typy a druhy piva. Vyjmenuji typy piv, které patří do svrchně nebo spodně kvašených. K tomu využiji literatury, kde to detailně uvádí. Zbývající část této kapitoly budu čerpat z internetových zdrojů, odborných publikací věnující se pivovarům a příručce přiložené k mapě o českých pivovarech.

Jelikož nejsou vydány publikace o pivních stezkách, lázních a muzeích, třetí, praktickou část, budu převážně čerpat z internetových zdrojů. Informace o pivních stezkách jsou uvedeny na regionálních stránkách, stránkách investičního pivovaru nebo, v případě jihočeských pivních stezek, jsou k nalezení pouze v kartografickém dokumentu vydaném budějovickým pivovarem. Při psaní o pivních lázních budu čerpat z webových stránek institucí poskytující tyto procedury, interních zdrojů a osobní návštěvy Rožnovských pivních lázní. V případě muzeí využiji opět internet a nedostačující informace doplním o dotazování elektronickou poštou na kontaktní osobu. O pivních slavnostech budu čerpat z oficiálních internetových stránek jednotlivých festivalů.

Z předchozích odstavců tedy vyplývá, že při práci budu čerpat z tištěných publikací, odborných literatur, internetových zdrojů, dotazování i osobní návštěvy.

Cílem mé práce je seznámit s využitím piva v oblasti cestovního ruchu. Budu se snažit zachytit využití potenciálu cykloturistiky spojené s poznáním přírody, kulturních památek, pivovarů a pivních muzeí. Také sestavím přehled pivních lázní v České republice a zjistím ceny procedur.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Historie cestovního ruchu

Cestovní ruch má opravdu dlouhou historii. Samozřejmě, že všechny cesty našich předchůdců nemůžeme považovat za dnešní cestovní ruch, neboť jejich účel cesty byl především obchodní. S postupem doby se ale účel cest měnil.

Za nejstarší cestovatele můžeme považovat staré Řeky a Římany, kteří jako první využívali plánovaných cest.

Významným obdobím pro rozvoj cestovního ruchu byl středověk, kdy cestování patřilo k životnímu stylu šlechty, později i bohatých měšťanů a kupců, kteří cestování využívali jako cílenou přípravu na budoucí povolání nebo službu. [4]

O novodobém cestovním ruchu, takovém, jak ho známe dnes, můžeme hovořit od roku 1841, kdy Angličan Thomas Cook (1808 – 1892), zorganizoval první výlet osobním vlakem s 570 účastníky na trati Leicester – Loughboroug při příležitosti otevření železniční tratě.

Cook jako první zorganizoval již v roce 1855 zahraniční zájezd na Světovou výstavu v Paříži. Od roku 1856 začal pořádat pravidelné zájezdy do ostatních evropských států. Thomas Cook je současně považován za zakladatele první cestovní kanceláře na světě.

Ve svém počínání uplatňoval řadu prvků, bez kterých se dnešní cestovní kanceláře neobejdou:

- vydávání tzv. blanketových úvěrových listů - dnešních voucherů
- používání tzv. roaming listu, určených k rezervování předem zaplaceného ubytování
- zpracování popisů tras, časových harmonogramů, programů, včetně všech zabezpečených služeb pro účastníky zájezdu
- uzavírání dohod se železničními společnostmi o možnosti vydávat jízdenky za smluvní ceny na určité železniční tratě. [4]

Pro vznik cestovního ruchu v moderním pojetí musely být vytvořeny základní předpoklady cestovního ruchu, kam patří:

- svoboda pohybu, jako právo svobodně měnit místo pobytu a volně i nezávisle se pohybovat,
- existence potenciálu cestovního ruchu, jímž je výskyt přírodních nebo člověkem vytvořených atraktivit a potřebné turistické infrastruktury,
- existence volného času, se kterým může člověk disponovat,
- uspokojení základních životních potřeb v takové míře, že člověk může uspokojit i potřeby zbytnější, mezi které patří i potřeby uspokojované účastí na cestovním ruchu. [6]

Na počátku 19. století nabraly na oblibě lázně. Více však než kvůli zdraví se do lázní cestovalo kvůli prestiži a módnosti. [3]

Konec 19. století a 20. století je označováno jako etapa masového cestovního ruchu. Tato etapa je spojena s průmyslovým rozvojem a rozmachem měst. Je charakterizována příměstským cestovním ruchem, rozvojem individuálních rekreačních objektů, rozvojem rekreačních center masového cestovního ruchu, využíváním specifického ekonomického prostředí ve smyslu „turistického průmyslu“. [5]

Cestovní ruch se stává předmětem běžné spotřeby. Mimo rozvoj dlouhodobého cestovního ruchu se intenzivně rozvíjí krátkodobý cestovní ruch.

Rozvoj cestovního ruchu na jedné straně pozitivně ovlivňovaly procesy zvyšování fondu volného času a rozvoj automobilismu, na druhé straně vliv negativních jevů na životní prostředí, se kterým se potýkáme neustále.

Rozvoj cestovního ruchu vyžaduje i vyšší potřebu specializovaných odborníků jak se středoškolským, tak s vysokoškolským vzděláním, neboť zvyšování kvalifikace zkvalitňuje poskytované služby. [4]

3.2 Subjekt cestovního ruchu

Subjekt cestovního ruchu reprezentuje účastník cestovního ruchu. Z ekonomického hlediska je jím každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků

cestovního ruchu v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase. Je nositelem poptávky a spotřebitelem produktu cestovního ruchu.

Podle publikace od Marie Heskové [4] rozeznáváme tyto typy účastníků cestovního ruchu:

Stálý obyvatel (rezident) – V cestovním ruchu se jedná o osobu, která žije alespoň šest po sobě následujících měsíců v jiném místě před příchodem do jiného místa na kratší dobu než šest měsíců. V zahraničním cestovním ruchu je to osoba, která žije v zemi alespoň jeden rok před příchodem do jiné země na kratší dobu než jeden rok.

Návštěvník (visitor) – Je osoba, která v domácím cestovním ruchu cestuje na jiné místo v zemi svého bydliště na kratší dobu než šest měsíců. V zahraničním cestovním ruchu cestuje do jiné země na dobu nepřesahující jeden rok s tím, že hlavní účel cesty je v obou případech jiný než výkon výdělečné činnosti v navštívené zemi.

Turista (tourist) – Je osoba, která v domácím, ale i zahraničním cestovním ruchu splňuje kritéria návštěvníka. Účast turisty na cestovním ruchu je spojena alespoň s jedním přenocováním. Z hlediska délky pobytu se přitom rozlišuje: Turista na dovolené – pobývá na daném místě více než určitý počet nocí nebo dní. Krátkodobě pobývajícím turistu – cestuje na dobu nepřekračující určený počet dní nebo nocí, ale zahrnuje pobyt alespoň s jedním přenocováním.

Výletník (excursionist, samety, visitor) – V domácím cestovním ruchu se jedná o osobu, která je trvale usídlená v dané zemi a cestuje do místa odlišného, než je její trvalé bydliště, na dobu kratší než 24 hodin, aniž by v navštíveném místě přenocovala, hlavní účel je jiný, než vykonání výdělečné činnosti. V zahraničním cestovním ruchu je to osoba, cestující do jiné země, než ve které má trvalé bydliště, bez toho, aby v navštívené zemi přenocovala a účel cesty je zase jiný než vykonání výdělečné činnosti.

3.3 Objekt cestovního ruchu

Objektem cestovního ruchu je všechno, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka. Jde o přírodu, kulturu, hospodářství apod. Objekt cestovního ruchu je tak nositelem nabídky.

Objekt cestovního ruchu tvoří cílové místo, podniky a instituce cestovního ruchu. Cílové místo představuje středisko cestovního ruchu, region nebo stát jako cestovní cíl. V odborné literatuře může být označeno jako destinace cestovního ruchu.

Cílové místo musí mít vhodný přírodní a kulturní potenciál pro cestovní ruch, který se označuje jako *primární nabídka*. Potenciál cestovního ruchu není v prostoru rozmístěný rovnoměrně a s ohledem na svojí jedinečnost může mít místní, regionální, celostátní až mezinárodní význam.

Prostředkem k dosažení cílů je různorodá infrastrukturní vybavenost, která se označuje jako *sekundární nabídka*. Jde o podniky, zařízení a instituce cestovního ruchu, které umožňují návštěvníkům cílového místa přechodně se ubytovat, stravovat a vykonávat různé rekreační, sportovní, kulturní a jiné aktivity typické pro cestovní ruch. [3]

3.4 Typologie cestovního ruchu

Při členění cestovního ruchu nás literatura nejčastěji odkáže na druhy a formy cestovního ruchu.

O druzích cestovního ruchu hovoříme tehdy, když za základ posuzování cestovního ruchu vezmeme motivaci jejich účastníků, tj. účel, pro který cestují a pobývají přechodně na cizím místě. V praxi se druhy cestovního ruchu vyskytují v kombinaci s jiným druhem, přičemž jeden z nich je dominantní.

Následující členění vychází z publikace Heskové a kol. [4]

3.4.1 Druhy cestovního ruchu

- rekreační cestovní ruch	- obchodní cestovní ruch
- lázeňský cestovní ruch	- myslivecký a rybářský cestovní ruch
- sportovní cestovní ruch	- kongresový cestovní ruch
- zdravotní cestovní ruch	- náboženský cestovní ruch
- dobrodružný cestovní ruch	- stimulační cestovní ruch

3.4.2 Formy cestovního ruchu

O formách cestovního ruchu mluvíme, když jako základ posuzování cestovního ruchu vezmeme různé příčiny, které ho ovlivňují a důsledky, které přináší.

Z geografického hlediska

- domácí cestovní ruch
- zahraniční cestovní ruch
- mezinárodní cestovní ruch
- vnitřní cestovní ruch
- národní cestovní ruch
- regionální cestovní ruch

Podle počtu účastníků

- individuální cestovní ruch
- skupinový cestovní ruch
- masový cestovní ruch
- ekologický cestovní ruch

Podle způsobu organizování

- individuální cesty
- organizovaný zájezd/pobyt
- klubový cestovní ruch

Podle věku účastníků

- cestovní ruch dětí
- mládežnický cestovní ruch
- rodinný cestovní ruch
- seniorský cestovní ruch

Podle délky účasti

- výletní cestovní ruch
- krátkodobý cestovní ruch
- víkendový cestovní ruch
- dlouhodobý cestovní ruch

Podle převažujícího místa pobytu

- městský cestovní ruch
- příměstský cestovní ruch
- venkovský cestovní ruch
- agroturistika (ekoagroturistika)
- horský, vysokohorský cestovní ruch
- přímořský cestovní ruch

Podle ročního období

- sezonní cestovní ruch
- mimosezonní cestovní ruch
- celoroční cestovní ruch

Podle použitého dopravního prostředku

- motorizovaný cestovní ruch
- železniční cestovní ruch
- letecký cestovní ruch
- lodní cestovní ruch

Z hlediska dynamiky

- pobytový cestovní ruch
- putovní cestovní ruch

Ze sociologického hlediska

- návštěvy příbuzných a známých
- sociální cestovní ruch
- komerční cestovní ruch
- etnický cestovní ruch

[4]

4 PIVOVARNICTVÍ

V následující části se práce věnuje teorii tématu, tedy všemu, co se týká piva. Kdybychom se řídili členěním cestovního ruchu dle druhu, tak se pivo může zařadit jak do lázeňského cestovního ruchu, díky léčebným a relaxačním procedurám, tak i do poznávacího, kde turisté mohou využít méně známých pivních stezek.

4.1 Historie piva

Za kolébkou piva se považuje oblast Mezopotámie, kde se pivo vyrábělo již v 7. tisíciletí př. n. l. K objevení došlo zřejmě omylem. Lidé dříve skladovali obilí v nádobách, do kterých patrně natekla voda, na nádobu se zapomnělo, a když byla později objevena, byl v ní nalezen zkvašený produkt s příjemnou omamnou chutí. Od pradávna pivo připravovaly ženy, které používaly k výrobě piva různé plodiny, např. ječmen, pšenici, oves, proso, ale i čočku a dochucovaly je různými bylinami např. šalvějem, pelyňkem, mátou, skořicí, anýzem apod. Teprve s rozvojem techniky pivovarů se ujali tohoto díla muži a svůj patriarchát si drží až dodnes.

Prvým historickým dokladem souvisejícím přímo s výrobou piva na území České republiky je nadační listina prvního českého krále Vratislava II., která byla vydána v roce 1088 n. l. a kanovníkům vyšehradské kapituly se v ní kromě jiných rent přiděluje desátek chmele na vaření piva.

Rozvoj řemeslné výroby piva nastal od 13. století, kdy se zakládala královská města, která dostávala od panovníka řadu privilegií. Pro rozvoj pivovarství bylo důležité přidělení práva várečného a práva mílového (zrušeno v roce 1788). Později tato práva získala i poddanská města od příslušné šlechty.

Ve 14. až 15. století zbohatlí měšťané sdružovali své finanční prostředky a zakládali společné městské pivovary. Od počátku 16. století se vařením piva začíná ve velkém zabývat šlechta. Po třicetileté válce (1618-1638) dochází k nárůstu konkurence mezi pivovary, což vedlo k omezování výroby. Počet soukromých producentů piva postupně klesal a od počátku 18. století se vařením piva zabývali pouze sládci.

O velkou reformu výroby sladu a piva, která byla prvním krokem v rozvoji typických vlastností současných českých piv, se zasloužil v 18. století český sládek František Ondřej Poupě (1753-1805). Navrhl řadu nových zařízení pro výrobu sladu a piva, přesvědčoval sládky, aby používali výhradně ječný slad, upravil dávkování chmele, kterým se zlepšila (tj. omezila) původně poměrně tmavá barva světlých piv atd. [11]

Významným mezníkem v českém pivovarství bylo v roce 1842 založení Měšťanského pivovaru v Plzni (dnešního Prazdroje). Ten vyráběl výhradně spodně kvašená piva. Pivo tak mělo velmi dobrou kvalitu a během krátké doby všechny pivovary v Čechách a na Moravě zavedly tuto technologii výroby.

V polovině 19. století nastal zlatý věk českého pivovarství, které silně ovlivnilo vývoj tohoto oboru na celém světě. Je to období zahájení průmyslové výroby sladu a piva. Vynikající rozvoj českého pivovarství a kvalita jeho výrobků byla podpořena třemi základními faktory: optimálními podmínkami pro pěstování surovin sladovnického ječmene a chmele, orientací rozvíjejícího se strojírenského průmyslu na výrobu sladařských a pivovarských zařízení (vyvážela se záhy do 400 zemí) a zajištěním jak vysokoškolské, tak středoškolské výuky pivovarských odborníků. V té době se uvolnila možnost výstavby pivovarů a v Čechách vzniklo okolo 30 nových měšťanských, akciových a soukromých pivovarů. Postupně se zvyšovala celková výroba piva koncentrovaná do větších pivovarů, malé pivovary zanikaly. Pivo se vyváželo prakticky do celého světa. [11]

Katastrofu českému pivovarství jako veškerému světovému vývoji přinesla druhá světová válka. Po válce řada uzavřených pivovarů již neobnovila svoji činnost.

4.2 Suroviny

Základem pro výrobu piva je voda, obilniny, slad, kvasinky a chmel.

Voda

Voda má beze sporu velký vliv na kvalitu piva. O vhodnosti nebo nevhodnosti vody rozhoduje kromě její čistoty, zdravotní nezávadnosti, tvrdosti a kyselosti také množství a druh solí v ní obsažených.

Druh solí a jejich množství ovlivňuje v určité fázi procesu vaření piva jeho konečnou chuť. Pivovarníci tyto soli dělí na soli chemicky účinné a chemicky neúčinné. Pokud voda obsahuje chemicky účinné soli, pak to v konečné fázi ovlivňuje chuť piva.

Není – li voda zcela podle představ pivovarských chemiků, musí se dodatečně upravit pomocí chemikálií, aby byla vhodná k vaření piva. Kvalita vody se pravidelně kontroluje a upravuje v laboratořích. [10]

Slad

Výroba sladu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku má bohatou tradici a slad se významně podílí na exportu potravinářského průmyslu. Tradice výroby a vývozu našeho sladu nevznikla nahodile, ale vyplynula z mimořádně příznivé souhry řady pozičních faktorů, jako jsou půdní a klimatické podmínky ječmenářských oblastí, vynikající úroveň ječmenářského šlechtitelství a tradice českého pivovarství, které vytvořením piva českého typu, vyráběného z českého sladu a chmele, napomáhalo v mezinárodním měřítku k posílení prestiže našich pivovarských surovin.

Obilniny

Jedním ze základních prvků piva je použitý druh obilniny. Ta dodává škrob, a tím i cukry, které se později přeměňují na alkohol a oxid uhličitý. Obilniny patří do trav a vyskytují se v různých formách a v různé kvalitě.

Nejpoužívanější obilninou pro pivo je ječmen. Ten se zhruba z 60 - 65% skládá ze škrobu a dává tak pivu jemnou, nasládlou chuť.

Mezi jiné obilniny používané k výrobě piva patří pšenice, která dává pivu kyselejší, trpčí chuť než ječmen a tím, že obtížněji zcukruje, není snadné ji pro výrobu těžších piv použít. V některých zemích se používá rýže, ale tato piva mají vyšší poměr škrobu, čímž může vzniknout trochu řidší tekutina.

V současné době se jako přísada hojně používá i kukuřice, protože se pěstuje ve velkých množstvích a její cena je nižší než cena ostatních obilnin. Je ovšem obtížné zpracovat kukuřici, aniž by měla silný vliv na chuť piva. Oves, proso a žito jsou obilniny,

které se v pivovarnickém světě sice sem tam objeví, ale netvoří součást každodenní praxe.
[9]

Obr. 4.1 Ječmen dvouřadý

Zdroj: <http://vfu-www.vfu.cz/vegetabilie/plodiny/czech/jecmen.htm>

Kvasinky

Kvasnicemi se sládci zabývali dlouhá staletí, protože to je jeden z nejobtížněji kontrolovatelných prvků při vaření piva. Kvasnice jsou jednobuněčné organismy. Vyskytují se všude, ale jen některé jsou vhodné pro zkvašení odvaru z ječmene na pivo.

Kvašení není vlastně nic jiného, než dělení buněk kvasinky, přičemž se cukry mění na alkohol a oxid uhličitý. Kvašení ovlivňuje chuť a aroma a pro sládky je velmi důležité, že mohou tyto faktory určitým způsobem kontrolovat.

Důležitý krok v tomto procesu učinil na konci minulého století Emil Hansen v laboratořích pivovaru Carlsberg. Hansen byl první, kdo vypěstoval kmen kvasnic, v němž byl přítomen pouze jediný jejich druh. Díky tomuto kroku mohou sládkové lépe ovlivňovat proces kvašení a mají zaručenou identickou chuť piva. Různé druhy kvasnic, které sládkové v současné době používají, rozdělujeme do dvou skupin: kvasnice pro svrchní kvašení a kvasnice pro spodní kvašení. [9]

Chmel

Chmel evropský, někdy se mu říká i otáčivý, je popínavá rostlina, která dosahuje postupně délky 8 až 9 metrů.

Pro vaření piva se používají neoplozené samičí šišky. Chmel se může do piva přidávat v různých formách, přičemž celé hlávky chmele přidává v současné době do piva jen několik málo sládků.

Většina sládků používá chmelový extrakt nebo chmelové granule. Chmel se pěstuje v oblastech s mírným až teplým podnebím. Druhy chmele se mohou mezi sebou silně lišit a také podmínky, za nichž druh chmele roste, mohou vést k velkým rozdílům v kvalitě. Styl piva je často pevně vázán na určitý druh chmele; k pilsenerům patří žatecký chmel a u řady anglických uote nesmí chybět chmel Goldings a Fugnels.[9,10]

Obr. 4.2 Chmel

Zdroj: <http://www.aspca.org/Pet-care/poison-control/Plants/hops.aspx>

4.3 Chmelnice v České republice

Česká republika patří mezi největší producenty chmele na světě. Chmel se v České republice pěstuje ve třech oblastech a to v oblasti Žatecké, Ústěcké a Tršické.

Obr. 4.3 Mapa chmelařských oblastí

Zdroj: <http://www.pivni-tacky.cz/o-pivu/index.php?clanek=4>

4.3.1 Žatecko

Žatecko je největší chmelařskou oblastí v České republice. Oblast tvoří katastrální území obcí okresů Louny, Rakovník, Kladno, Chomutov, Plzeň-sever a Rokycany. Ve dvou posledně zmíněných okresech se však již chmel nepěstuje. Území žatecké oblasti je členité s výraznými výškovými rozdíly. Dolní Poohří se 165 m n.m., Džbánská vrchovina s 534 m n.m. V Třeboci se pěstuje chmel v nadmořské výšce 520 m. Severní část oblasti je tvořena údolím řeky Ohře. Směrem na jih se zvyšuje nadmořská výška a chmelnice jsou umístěny na svazích a v údolích potoků Hasiny, Kláštereckého a Pochválovského. Jižní část tvoří Rakovnická plošina. Západní členitá oblast se nachází v povodí říčky Blšanky (Zlatý potok). Tato oblast je od severozápadu chráněna Krušnými horami, Doupovskými vrchy a Českým středohořím. [12]

V roce 2010 zde pěstovali chmel na 3831 ha. [13] Mezi pěstované odrůdy patří Žatecký poloraný červeňák, který je pěstován téměř na 90% plochy. Mezi další odrůdy patří Sládek, Agnus, Premiant a Bor.

4.3.2 Úštěcko

Úštěcká chmelařská oblast bezprostředně sousedí se žateckou oblastí a zahrnuje katastrální území v okresech Litoměřice, Česká Lípa a Mělník. Má nižší nadmořskou výšku od povodí Labe 147 m n.m. až k úpatí vrhu Sedlo 450 m n.m. Na sever od Labe se zvedá terénní vlna, kterou přerušují potoky Liběšický a Úštěcký. Dále se pak terén zvedá a dosahuje až k Českému středohoří. K jihu klesá terén do údolí Vltavy, v západní části do údolí Ohře. [12]

V roce 2010 zde sklízeli chmel z 637 ha. [13] Mezi pěstované odrůdy patří Žatecký poloraný červeňák, Sládek, Agnus, Premiant a Bor.

4.3.3 Tršicko

Tršicko je moravskou chmelařskou oblastí, která se rozkládá v okresech Olomouc, Přerov a Prostějov. Chmel je zde osázen na 742 ha a mezi pěstované odrůdy patří Žatecký poloraný červeňák, Sládek, Agnus a Premiant. [13]

4.4 Typy a druhy piva

Světlé, tmavé, polotmavé, s pěnou i bez, hořké či naopak sladké, s příchutí ovoce, medu i karamelu, filtrované nebo nefiltrované, dobré i špatné. Tak takové jej známe z vlastní zkušenosti – české pivo. [14]

Původní členění piv podobně jako dnes vycházelo ze koncentrace původní mladiny, která se určovala výpočtem z obsahu alkoholu a skutečného extraktu a udávala se v hmotnostních procentech (% hm.). Podle toho se piva dělila na:

- výčepní (do 10 % hm.)
- ležáky (11 – 12,5 % hm.)
- piva speciální (nad 12,5 % hm.).

Toto rozdělení piv bylo v roce 1997 nahrazeno novým, zvyklostem Evropské unie lépe vyhovujícím dělením piv podle barvy na čtyři skupiny a podle extraktu původní mladiny před zakvašením, obsahu alkoholu či způsobu konečné úpravy na 11 podskupin. Členění vypadá následovně:

Skupiny pív:

- a) světlá* – piva vyrobená převážně ze světlých sladů
- b) polotmavá* – piva vyrobená z tmavých sladů, sladů karamelových, případně barevných sladů ve směsi se světlými slady
- c) tmavá* – viz polotmavá piva
- d) řezaná* – piva vyrobená při stáčení smíšením světlých a tmavých pív stejné skupiny

Podskupiny pív:

- a) lehká* – piva vyrobená převážně z ječných sladů, do 7 % hm. EPM, obsah využitelné energie max. 1300 kJ/l (na etiketě musí být uveden i obsah sacharidů, tuků a bílkovin a energetická hodnota musí být označena nejen v kJ/l, ale též v kcal/l)
- b) výčepní* – piva vyrobená převážně z ječných sladů, 8 až 10 % hm. EPM
- c) ležáky* – piva vyrobená převážně z ječných sladů, 11 až 12 % hm. EPM
- d) speciální* – piva vyrobená převážně z ječných sladů, 13 a více % hm. EPM
- e) portery* – tmavá piva vyrobené převážně z ječných sladů, 18 a více % hm. EPM
- f) se sníženým obsahem alkoholu* – piva s obsahem alkoholu nejvýše 1,2 % obj. (1 % hm.)
- g) se sníženým obsahem cukrů* – hluboce prokvašená piva s obsahem alkoholu do 0,75 g / 100 ml a bílkovin do 0,4 g / 100 ml
- h) pšeničná* – piva vyrobená s podílem extraktu z použitého pšeničného sladu vyšším než jedna třetina hmotnosti celkově dodaného extraktu
- i) kvasnicová* – piva vyrobená dodatečným přídavkem podílu rozkvašené mladiny do hotového piva v průběhu stáčení
- j) nealkoholická* – piva s obsahem alkoholu nejvýše 0,5 % obj. (0,4 % hm.)
- k) ochucená* – s přídavkem látek určených k aromatizaci (bylin nebo bylinných výluhů, ovocného koncentráту, přírodního aroma, medu aj.), potravních doplňků popř. lihovin nebo jiných alkoholických nápojů (s obsahem alkoholu od 1,2 do 15 % obj. alkoholu, kromě vína a burčáku). Podíl lihovin a jiných alkoholických nápojů nesmí překročit 10 % obj.

Podle způsobu kvašení je možno dále dělit piva na svrchně nebo spodně kvašená. Zatímco svrchní kvašení probíhá při 15 – 20 °C, spodní kvašení probíhá při teplotách nižších (8 – 14 °C).

Mezi svrchně kvašená piva patří:

Ale – piva tohoto typu jsou oblíbená především v anglosaském světě. Jde o středně silné až silné, hluboce prokvašené pivo s vyšší hořkostí a celou škálou barev. Existuje celá řada piv, která se podle barvy, hořkosti a chuti dělí do skupin Pale ale, India ale, Bitter, Mild ale, Scotch ale atd. Často má výrazný ovocný akcent. Z českých pivovarů jej produkuje pouze minipivovar Zvíkov.

Pšeničné (Weizenbier, Weissbier) – pšeničné pivo je pivo, jehož slad je vyroben z pšenice místo z ječmene. Jde o velmi starý typ piva. Průmyslově se produkuje především v Německu, u nás např. v pivovarech Březnice a Náchod, v menším měřítku také v některých minipivovarech.

Stout – velmi tmavé až černé pivo, k jehož přípravě byl použit karamelizovaný cukr. Vyznačuje se kompaktní a trvanlivou pěnou. Domovem tohoto druhu piv jsou Anglie a Irsko.

Porter – velmi tmavé, hluboce prokvašené, hořké pivo s vysokým obsahem alkoholu (až 9 %). Vyrábí se zejména v Anglii. Českým představitelem je Porter 19% z pivovaru Pardubice.

Trappist - vyrábí se pouze v šesti trappistických klášterních pivovarech. U nás je jediným výrobcem tohoto druhu piv Klášterní pivovar Želiv (piva Gotšalk, Castulus a Siard Falco).

Mezi spodně kvašená piva patří:

Pils – převážně světlé pivo, chuťově plné, s výraznou jemnou až mírně drsnou hořkostí. Toto pivo vzniklo v polovině 19. století ve střední Evropě a dnes je celosvětově nejrozšířenějším druhem piva, které se vyrábí v mnoha variantách a jehož nejznámějším představitelem je Plzeňský Prazdroj, podle kterého je tento druh piva také pojmenován. Patří sem rovněž český Budweiser a též většina piv, která jsou u nás produkována.

Bock – piva tohoto typu patří mezi ležáky s vyšším obsahem alkoholu. Typickými zástupci tohoto druhu piva v České republice jsou Průhonický bizon z minipivovaru U Bezoušků v Průhonicích či Májový kozlík z Pivovarského domu v Praze.

Märzen – do češtiny toto slovo překládáme jako březák. Vaření tohoto typu má velkou tradici už od středověku a souvisí s nařízením, které z hygienických důvodů zakazuje během léta vařit pivo. V březnu se uvařil silný ležák – březák, který zrál až do září, kdy byl s chutí konzumován. U nás je pivo Märzen, i když jen na jaře, součástí sortimentu Pivovarského domu v Praze.

Piva bavorského typu – vyrábějí se z mnichovských sladů s přísadou barvicích sladů ve dvou odstínech – tmavě rubínové a tmavohnědé (např. Flekovské 13%). Vyznačují se vysokým podílem extraktu, výraznou chmelovou hořkostí a hustou, trvalou pěnou. Jsou to silná piva, plná sladovo-chmelové chuti. [10, 14]

4.5 Pivovary a minipivovary v České republice

Z pohledu množství vyrobeného piva není Česko žádným pivním gigantem. Roční výstav domácích producentů kolísá v posledních letech okolo 20 milionu hektolitrů, přičemž zhruba desetina tohoto množství směřuje na export.

V České republice působí 44 průmyslových pivovarů (údaj z dubna 2010), které můžeme podle ročního výstavu rozdělit do těchto skupin:

- a) velké pivovary s výstavem nad 500 tis. hl: Plzeň, Nošovice, Velké Popovice, České Budějovice (Budvar), Krušovice, Brno (Starobrno) a Ostrava (Ostravar)
- b) střední pivovary s výstavem 200-500 tis. hl: Hanušovice, Velké Březno, Ústí nad Labem, Protivín, Přerov, Litovel, Jihlava, Nymburk, Humpolec, Černá Hora, Svijany a České Budějovice (BMP)
- c) malé pivovary s výstavem do 200 tis. hl.

Kromě těchto producentů vzniklo postupně po roce 1990 mnoho minipivovarů a pivovarských restaurací, jejichž počet dnes překračuje stovku. [7]

Mezi minipivovary řadíme podniky s ročním výstavem nejčastěji 500 – 3 tis. hl. piva.

Minipivovar může být postaven samostatně a své pivo prodávat, nebo – což je případ častější – je spojen s restaurací, a proto mluvíme o restauračním minipivovaru. [2]

Pivo vyrobené v tuzemských restauračních minipivovarech je převážně spotřebováno přímo v restauraci, omezeně se pivo prodává v sudech a lahvích. Mezi hlavní lákadla minipivovarů kromě příjemného prostředí pivovarských restaurací nám podnik umožňuje být přímo u výroby piva, vnímat atmosféru jeho vaření a charakteristické senzorické vlastnosti čepovaného piva.

Obr. 4.4 Interiér Minipivovaru Moritz v Olomouci

Zdroj: <http://www.hostinec-moritz.cz/fotogalerie>

Právě díky restauračním minipivovarům se daří zachovat tradiční prvky pivovarské výroby, které se v moderních provozech pozvolna vytrácejí. Modernizací, tlakem na prodlužování trvanlivosti a snižování nákladů postupně dochází k prohlubování rozdílu mezi velkým pivovarem a minipivovarem. Pokud tedy konzument překoná počáteční nedůvěru k pivu z minipivovaru, hlavně kvůli zakalenosti, protože se zpravidla jedná o pivo nefiltrované, může se těšit na zaručeně pivo čerstvé bez stabilizátorů a pasterizace.

Další výhodou minipivovaru je možnost produkce pív speciálních, někdy až extravagantních. Příkladem mohou být piva z minipivovaru Pivovarský dům v Praze, kde je možné ochutnat i pivo kávové, banánové nebo pивní sekt. [2]

Nejstarší pivovary

Mezi nejstarší pivovary ve světě patří pivovar Bohemia Regent v Třeboni. Jen málokterý pivovar ve střední Evropě se může pochlubit takovou tradicí jako treboňský pivovar, který byl založen roku 1379. [15,16]

Obr. 4.5 Pohled na pivovar Regent Třeboň

Zdroj: www.pivovar-regent.cz

Dalšími pivovary, které se mohou pyšnit svou historií je pivovar Podkováň založen roku 1434. V červnu 2003 se pivovar dostal do konkurzu, koupila ho firma Lora Victoria. Nyní dokončuje několikaletou rekonstrukci a v květnu 2011 opět zahájí výrobu. Historickým pivovarem je také Lobkowicz ve Vysokém Chlumci, jehož základní kámen byl položen roku 1466. Je to typický panský pivovar, který je od roku 1576 v držení rodu Lobkowiczů. Za třicetileté války byl zničen, ale už roku 1652 ho panstvo znovu obnovilo. Nadále zůstává majetkem Lobkowiczů a tradice vaření piva se zde uchovala dodnes. [8]

Unikátní pivovar

Proslulým unikátem České republiky, zejména díky své historické tradici, je pivovar a restaurace U Fleků, sídlící v centru Prahy. Tento minipivovar byl založen roku 1499 a od té doby vaří nepřetržitě. V průběhu staletí vystřídal dlouhou řadu majitelů, prošel obdobím rozkvětu i úpadku. Roku 1762 zakoupil podnik Jakub Flekovský, po němž dostal pivovárek jméno, jež nese dodnes. Dalším významný v historii pivovaru je rok 1843, kdy se U Fleků začíná vařit tmavý ležák „po bavorském způsobu“, jaký zde můžeme ochutnat i v současnosti.

Od roku 1921 byl pivovar s restaurací ve vlastnictví rodiny Brtníků, a to až do roku 1949, kdy byl podnik znárodněn. Teprve na počátku devadesátých let byla restaurace i pivovar rodině navráceny.

Restaurace pivovaru je rozčleněna na několik sálů a sálků nesoucí originální názvy: Staročeská, Velká sál, Kufr, Akademie, Rytířský sál zvaný Emauzy, Jitrnice, Václavka a Chmelnice – sídlo flekovského kabaretu. Každá z místností má svou bohatou historii a může se pochlubit unikátní výzdobou, o niž se postarali význační čeští umělci, patřící k stálým hostům restaurace. Celková kapacita míst je 1200, čímž se řadí na první příčku ve velikosti.

Chloubou podniku je samotný pivovar, především historická varna z počátku století, chladicí stoky a kvasné kádě ve spilce, zhotovené z dubového dřeva podle starých vzorů. Současná podoba pivovaru je výsledkem rekonstrukce z roku 1986, z níž pivovar vyšel jako moderní a přitom unikátní historický provoz.

K pětistému výročí založení pivovaru bylo otevřeno v bývalé sladovně pivovarské muzeum, kde lze shlédnout ukázky starých pivovarských strojů, náradí a nádob.[2,8]

Obr. 4.6 Pivovar U Fleků v Praze

Zdroj: http://www.virtualltourist.com/travel/Europe/Czech_Republic/

Ke dni 1. dubna 2010 je celkem 136 průmyslových pivovarů, restauračních pivovarů a minipivovarů, které jsou ekonomicky činné k tomuto datu. Jejich točená piva jsou k dispozici alespoň v jedné restauraci, případně jsou v prodeji v lahvové či plechovkové formě alespoň v jedné prodejně na území ČR. [7]

4.6 Trh piva v ČR

Pivní trh České republiky dosahuje objemu 18 mil. hektolitrů prodaného piva. S roční spotřebou okolo 160 litrů na hlavu je Česko na předním místě na světě, je však pravda, že asi na 5% této spotřeby mají zásluhu zahraniční turisté. Drtivá většina piva, které se v naší zemi vypije, pochází z domácí produkce. Import cizích pivních značek hraje zanedbatelnou roli a pohybuje se ročně okolo výše 400 000 hl., což představuje zhruba 2% domácího objemu trhu. Čeští spotřebitelé většinou nejsou velcí lokální patrioti a jsou citliví na cenu, stejně jako u řady dalších nápojů a potravin. Tudíž zde nemůžeme pozorovat velké regionální rozdíly v nabídce pivních značek. Produkty trojice nadnárodních pivovarských skupin, ovládajících dnes drtivou většinu tuzemských výrobních kapacit, jsou k dispozici v podstatě kdekoli na území státu.

Zhruba polovinu českého pivního trhu ovládá nadnárodní skupina SABMiller prostřednictvím koncernu Plzeňský Prazdroj, a to především se značkami Pilsner Urquell, Gambrinus, Radegast a Velkopopovický Kozel. Druhé místo patří americké skupině StarBev, vlastníci Pivovary Staropramen se zhruba patnáctiprocentním tržním podílem díky značkám Staropramen, Braník, Měšťan, Ostravar a Vratislav. V těsném závěsu ukusuje 12% tržního koláče skupina Heineken, reprezentovaná značkami Krušovice, Starobrno, Zlatopramen, Březňák, Zlatý Bažant a značkami nedávno zavřených pivovarů Hostan, Dačický a Louny. Přes pět procent trhu ovládá moravská skupina PMS – tedy Holba, Zubr a Litovel, a za ní pak Budějovický Budvar, který je stále ještě čistě náš národní podnik.

O zbylých zhruba dvanáct procent českého pivního trhu se dělí menší průmyslové pivovary, z nichž dnes nejvýznamnější místo patří nedávno formované skupině K Brewery Trade, která vlastní pivovary v Protivíně, Jihlavě, Černé Hoře, Uherskému Brodu, Hlinsku, Klášteře a Vysokém Chlumci. Další český holding LIF ovládá pivovary Svijany, Malý Rohozec a Náchod. Zbylý tržní podíl patří regionálním pivovarům v Nymburce, Českým Budějovicím (BMP) a Třeboni, menším průmyslovým pivovarům, řadě minipivovarů a pivu dovezenému ze zahraničí.

Objem dovozu piva do ČR je směšně malý s porovnáním s vývozem. Dovážejí se jednak značková piva z klasických pivních velmocí, jako jsou Belgie, Německo, Rakousko,

Irsko či Mexiko, ale i levné náhražky poctivých piv, prodávané prostřednictvím několika obchodních řetězců a pocházející např. z Polska, Nizozemska či Rakouska.

Mezi českými zákazníky jednoznačně převládá spotřeba světlého výčepního a lehkého piva do stupňovitosti 10% EPM. Obliba silnějších, většinou dvanáctistupňových ležáků, je spíše regionální záležitostí. Konzumace speciálních, ochucených čina české poměry netradičních piv (svrchně kvašených, pšeničných, ovocných, stoutů, alů apod.) patří ke kratochvílím příznivců hledajících zvláštnosti. Doposud je doménou především minipivovarů, které ovšem nemají významný vliv na celkový tržní. V posledních letech můžeme pozorovat výrazný růst obliby jedenáctistupňového piva. To bylo donedávna výsadou pouze několika regionálních producentů a lze jej považovat za kompromis mezi výčepními pivy a silnějším ležákem. Velice vyhledávaná jsou nyní i piva nealkoholická s obsahem lihu do 0,5%.

České pivo je pro zákazníky, navzdory své kvalitě, v porovnání s většinou evropských zemí velice levné: kvalitní točený ležák stojí v restauraci v rozmezí 25-35 korun, lahvový pak dostanete v supermarketovém regálu za cca 10-20 korun. Vedle příznivých cen potravin, ubytování a dopravy činí tato skutečnost z České republiky atraktivní turistickou destinaci, a to nejen pro milovníky piva z celého světa. [7,17]

Obr. 4.7 Piva

Zdroj: <http://hbl.cz/view.php?cislocclanku=2008051401>

5 VÝSLEDKY PRÁCE A DOPORUČENÍ

5.1 Pivní stezky

Pivní turistické stezky představují významný marketingový nástroj velkých, ale i malých pivovarů. Pomocí nich si jednotlivé pivovary vytvářejí a rozšiřují okruh vyznavačů konkrétní značky piva nebo si osvojují jména jednotlivých pivovarů. Projekty pivních turistických stezek iniciují většinou pivovary, ale jejich realizace je však velmi často spojena s úzkou spoluprací s místními úřady. V některých případech se zapojují existující zařízení v cestovním ruchu, jako jsou např. ubytovací zařízení, turistické zajímavosti apod. Stezky jsou realizovány z toho důvodu, aby se právě značka piva a jméno jeho výrobce dostaly do podvědomí potenciálního zákazníka.

Obr. 5.1 Cyklista

<http://www.plzenskonakole.cz/cz/cyklobusem-z-plzne-do-ceskeho-lesa.htm>

Turistické stezky nejsou určeny pouze českým turistům. Snahou je nabídnout je i zahraničním cestovním kancelářím, které tak mohou obohatit zaměření svých tras a v řadě případů nabídnout svým zákazníkům nová, neobvyklá místa. Především rakouští, polští a němečtí turisté již navštívili Prahu a další centra cestovního ruchu, a proto hledají další zajímavá místa. Právě pivovary mohou, a také začínají nabízet návštěvy pivovarů spojené s ochutnávkou piva a krajovou gastronomií. V neposlední řadě je program obohacen o bohaté kulturní akce.

Prezident Českého svazu malých nezávislých pivovarů Ing. Jiří Fusek tvrdí, že pivní stezky nebudou pro pivovary záchranným pásem, ale představují jeden z projektů podporujících povědomí o značce piva a jméně jeho výrobce. Mohou ovlivňovat zákazníka, který nový druh piva objeví a v budoucnosti opět zakoupí. Fusek dodal, že cestovní ruch bude velmi významným prvkem pozitivně ovlivňující ekonomiku a zaměstnanost v řadě regionů. Navíc české pivo a česká kultura názorně ukazují, že jdou ruku v ruce s tradicí a dokáží nás plně reprezentovat ve světě.

Řada pivovarů již s uskutečňováním pivních stezek začala. Mnohé pivovary již mají vybudované dokonalé zázemí pro turistiku. [18]

Nutno podotknout, že i na cyklistických stezkách jsou cyklisté povinni dodržovat pravidla silničního provozu.

5.1.1 Radegast CykloTrack

V rámci projektu severomoravských cyklotras Radegast CykloTrack otevřel Plzeňský Prazdroj, a.s. ve spolupráci s Klubem českých turistů a Nadací Partnerství od roku 2001 4 cyklotrasy: Beskydy, Slezsko, Trojmezí a Opava Radegast CykloTrack. Všechny cyklostezky splňují evropské standardy pro značení cyklotras. [19, 20]

Mapy stezek jsou v přílohách.

Beskydy Radegast CykloTrack

Jak už nám napovídá název, tato pivní stezka se nachází v Beskydech. Je to první pivní cyklostezka v České republice, která byla vystavěna v roce 2002. Trasa Beskydy Radegast CykloTrack začíná i končí v Nošovicích a po cestě nás zavede do romantických zákoutí Těrlické přehrady a Žermanic. Dokáže nám, že podhůří Beskyd je přímo stvořené pro cykloturistiku. Trasa je napojena na mezinárodní Cyklistický okruh Euroregionem Těšínské Slezsko a Beskydsko-karpatsko magistrálu. Pro toho, kdo se nevyhýbá delšímu stoupání, odbočí na vrch Malá Prašivá do výšky 706 m n. m. V druhém případě je doporučeno vrch objet. Cyklisty čeká trasa dlouhá 53,3 km a své síly mohou po cestě doplnit ve 40 hospůdkách.

Trasa vede v celé délce po zpevněných komunikacích a je dobře sjízdná i po dešti.
[21]

Slezsko Radegast CykloTrack

Slezsko Radegast CykloTrack patří mezi "pohodové" trasy vedené v mírně zvlněném terénu Moravské brány a Ostravské pánve. Do části území zasahují výběžky Nízkého Jeseníku a Oderských vrchů. Přestože je cyklotrasa vedena v těsné blízkosti průmyslové aglomerace Ostravy a částečně jí prochází, okolní území si zachovalo idylický přírodní ráz. Projíždět budete Chráněnou krajinnou oblastí Poodří a přírodním parkem Oderské vrchy. Kromě krásné přírody s množstvím rybníků a lesů můžete navštívit městskou památkovou rezervaci v Bílovci, Vagonářské muzeum ve Studénce nebo lázeňský areál v Klimkovicích na Hýlově. Malebný ráz krajiny dotváří drobná venkovská architektura. Některá místa na trase za jasného počasí umožňují výhledy na Ostravu a Beskydy s horou Prašivá, která je vrcholem stezky Beskydy Radegast CykloTrack.

Trasa je dlouhá 88,3 km a po cestě je možné navštívit 38 hospůdek a restaurací.
[20]

Trojmezí Radegast CykloTrack

Její název prozrazuje zajímavou skutečnost, že vede až na Trojmezí, nejvýchodnější místo České republiky, ve kterém se stýkají hranice tří států Česka, Polska a Slovenska. Nabízí úchvatné výhledy na hřebeny jednoho z nejkrásnějších českých pohoří, Moravskoslezských a Slezských Beskyd.

Trasa měří 75 km a kromě tří sousedních států spojuje i 49 restaurací, hospůdek a hotelů. [22]

Opava Radegast CykloTrack

Tato stezka zavádí do mírně zvlněné krajiny okolí Opavy, do které se zařezává romantické údolí řeky Moravice s hlubokými lesy. Na historickém území Slezska, kterým trasa prochází, objevíte vedle krásné přírody pohádkově romantické zámky v Hradci nad Moravicí, Raduni a Kravařích. Příjemným místem k odpočinku je stín pod korunami letitých stromů v arboretu v Novém Dvoře či několik zatopených lomů v okolí trasy. Při svém putování narazíte na linie vojenských pevností, které se táhnou od Kravaří až po

Velké Heraltice, či na historické větrné mlýny. Zajímavostí je i Otická sopka, jihozápadně od Opavy.

Budete-li znaveni, odpočinek najdete v některé z nespočetných hospod a hospůdek. Trasa čítá 90 km. [21]

5.1.2 Pivní stezka Petra Bezruče

Pivní stezka Petra Bezruče se nachází v Jihomoravském kraji. Investorem stezky je Pivovar Černá Hora, a. s. a autory stezky jsou RNDr. Tomáš Rusek a Václav Knobloch.

Délka stezky je 28 km a začíná na vlakovém nádraží ČD Brno – Řečkovice a končí u pivovaru Černá Hora, Centrum Sladovna. Stezka nás povede přes Mokrou Horu, Jehnice, Lelekovice, Babí lom, Vranov u Brna, Šebrov, vrch Jedle (561,5 m. n.m.), vrch Bukovice (501 m.n. m.) a Černou Horu. Nejnáročnější převýšení nás čeká v Černé Hoře – Jedle, v úseku dlouhém 4 km se překonává převýšení 260 m. Povrch stezky je tvořen z 65 % asfaltem a z 35 % je nezpevněná cesta s kvalitním povrchem. [18]

5.1.3 Pivovarská cyklostezka Ivančice

Stezka začíná v Oslavanech v zámeckém pivovaru, odkud pokračuje na Čučice, U Jána, Ketkovský mlýn (údolí Oslavy pod zříceninou Ketkovského hradu Levnova), Senorady, Mohelno, rozhledna Babylon, Kramolín, hráz přehrady Dalešice, pivovar Dalešice, kolem zříceniny hradu Rabštejn - přehrada Mohelno, Mohelenská hadcová step, Mohelno, Lhánice, Biskupský kopec – Biskoupky, Nová Ves, a zpět do Oslavan.

Stezka je dlouhá 60 km a po cestě je možnost občerstvit se v deseti pohostinstvích. Je vhodná pro krosová a horská kola.

5.1.4 Pivní stezka Harrachov

Tato pivní stezka se nachází v Libereckém kraji. Začátek trasy je v Harrachově na Novém Světě u hotelu Motejlek, odkud se vydáte směr Anenské údolí kolem sedačkové lanovky na Čertovu horu na silnici procházející Harrachovem. Po přejetí řeky Mumlavy se pokračuje na Rýžoviště, dále přímo po pěkné tzv. Krakonošově cestě nejprve k restauraci Zátíší u lesa a odtud pak mírným, ale dlouhým stoupáním až na rozcestí na Ručičkách, dále

až na chatu Dvoračky. Dále pokračujte směr Rezek, Hejlov, Bratrouchov, Hradsko, Nístějka, Dykova skála, Vysoké nad Jizerou, Paseky n. Jizerou, kde se na rozcestí na Mýtě napojíte na známou cestu, po které se vrátíte na začátek naší okružní trasy. [23]

5.1.5 Sít' stezek Chmelovelo

Chmelovelo jsou cyklostezky v chmelařském regionu Žatecko, Rakovnicko, Lounsko, Podbořansko a Postoloprtsko po vzoru Moravských vinařských stezek.

Akce s názvem Chmelovelo víkend se poprvé konala v srpnu 2004 a následně v srpnu 2005 až 2010. Na letošní rok je tato akce naplánovaná na 20.8 – 21. 8. 2011.

5.1.6 Jihočeské pivní stezky

Tyto pivní stezky můžete navštívit v malebné oblasti jižních Čech. V blízkosti rybníků a bělostných blatských statků se může tento kout nazvat jako typická jihočeská krajina, jejíž předností pro cyklisty je její rovinatý charakter v pánvích a množství dobrých cest mezi drobnými sídly a po hrázích četných rybníků. V nich lze najít také osvěžení v parných letních dnech, stejně jako milovníci piva naleznou své osvěžení v restauracích.

Tamní centrála cestovního ruchu spustila tento projekt Pivních stezek v roce 2005 a spojují osm jihočeských pivovarů. Ty lákají turisty na ochutnávky, exkurze, kulinářské speciality, někdy nabízejí i vlastní ubytování.

Pivní stezky spojují šestici velkých pivovarů - Budějovický měšťanský, Budvar, krumlovský Eggenberg, třeboňský Regent, protivínský Platan a strakonický Nektar. Nabídku doplňují ještě dva minipivovary - pivovarské dvory Zvíkov a Lipan z Týna nad Vltavou. [1,25]

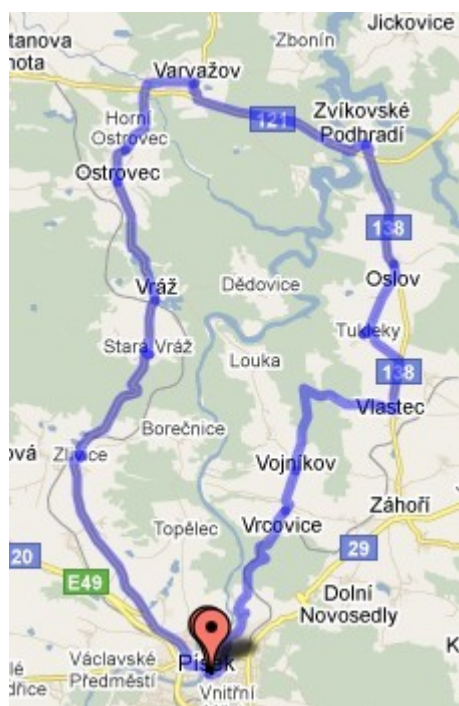
Jihočeské pivní stezky obsahují celkem 21 doporučených cyklotras. Zde podrobně uvedu tři, všechny společně pak v přílohách.

Z Písku na „krále českých hradů“ - Zvíkov

Tento 42 kilometrů dlouhý okruh začíná v Písku, kde v polovině 13. století založili čeští králové na břehu zlatonosné řeky Otavy hrad a město. Díky přízni okolností a českých panovníků, kteří byli v Písku častými hosty, město rozkvétalo. Od 14. stol. Bylo centrem

prácheňského kraje a jedním z nejbohatších měst království. Dnes je Písek okresním městem a opět vzkvétá na svém bohatém dědictví památek a krásné přírody. Během dalších 10 kilometrů navštívíme městečka Vrcovice, Vojníkov a Tukleky, které spojuje lidová architektura. Po minutí památníku, připomínající popravu 21 oslovských obyvatel, zbývá jen pár kilometrů k cíli - královský hrad Zvíkov. Ten je umístěn nad soutokem Vltavy a Otavy a byl založen za Přemysla Otakara I. Patří mezi národní kulturní památky.

Odtud se vydejte směr Varvažov, kde stojí k povšimnutí kostel sv. Kateřiny s maltézským křížem na věžičce, která je dokladem vlivu dlouholetých majitelů Varvažova, a barokní hospodářský zámček, jenž vlastní od roku 1847 dodnes rod Schvarzenbergů. V obci Horní Ostrovec je pozoruhodná roubená a další lidová architektura. Při cestě do Písku stojí za prohlédnutí lovecký zámček ve Staré Vráži z roku 1881, kde byly za I. republiky vybudovány lázně pro léčbu nemocí postihující nervové ústrojí.

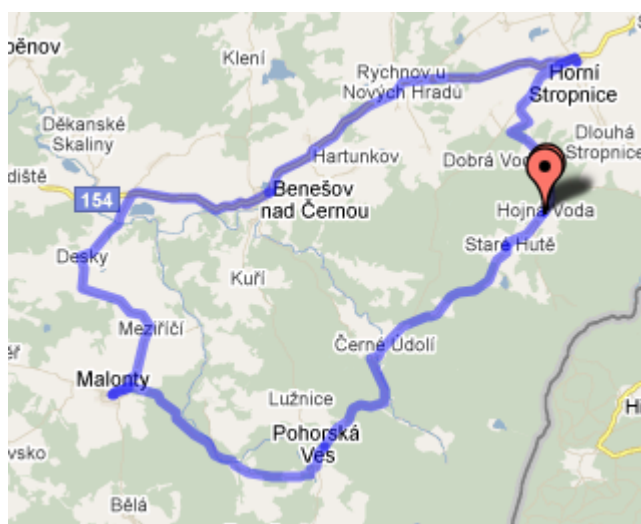
Obr. 5.2 Mapa stezky

Zdroj: vlastní tvorba na www.birell.cz

Kolem horských rybníků a Žofinského pralesa

V Hojně Vodě, vesničce s pouhými 44 obyvateli, a původně lázeňském městečku, kde se léčili Vilém a Petr Rožmberkové, začíná 29 km dlouhá, středně náročná stezka. Po 6 kilometrech jízdy nás zavede na Jelení hřbet, což je táhlá hora připomínající hřbet jelena, a nejen zde můžete v Novohradských horách v září a říjnu slyšet troubit jeleny. Trasa pokračuje do osady Žofín, odkud je to už jen kousek do našeho nejstaršího chráněného území, Žofinského pralesa.

Po cestách v krásné přírodě se držte značení směřující na Mlýnský vrch. Odtud pak zbývají 2 kilometry do cíle.

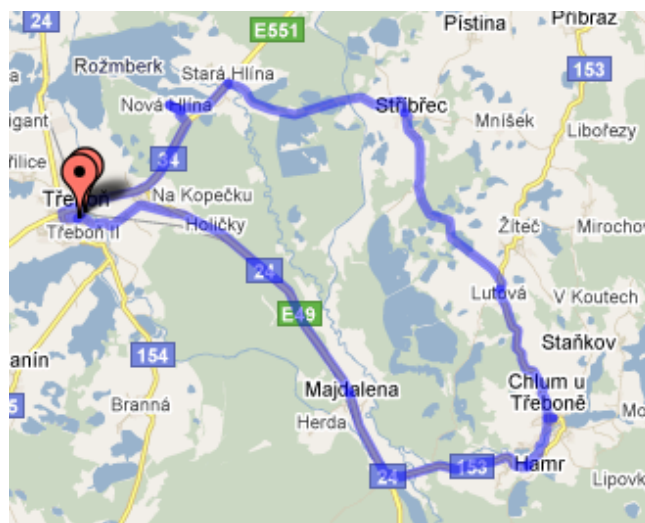
Obr. 5.3 Mapa stezky

Zdroj: vlastní tvorba na www.birell.cz

Cyklistická naučná stezka „okolo Třeboně“

Na hrázi rybníka Svět informace seznamující cyklisty s trasou stezky. Ta povede kolem Opatovického rybníka, který je typickým prvkem Třeboňska. Projedeme kolem Zlaté Stoky, což je důmyslně vybudovaný 42 km dlouhý kanál, který přivádí vodu z Lužnice rybníkům a zpět. Na pauzu je doporučeno zastavit se v hájovně Barborka, nebo ve stanici ČD v Chlumu u Třeboně. Trasa pokračuje do Lutové, jedné z nejstarších vsí na Třeboňsku. Směrovky navádí na Stříbřecký most, kde je pomníček Emy Destinové, která sem chodila na ryby. Odtud pak stezka vede kolem rybníků do Třeboně.

Nenáročná trasa je dlouhá 37 kilometrů a je doplněna o 22 naučných zastávek. [1]

Obr. 5.4 Mapa stezky

Zdroj: vlastní tvorba na www.birell.cz

5.1.7 Po stopách piva v Plzni

I město Plzeň pořádá tematické akce s názvem Po stopách piva. Díky tomu, že plzeňské pivo je populární po celém světě, míří nejvíce zahraničních turistů právě do Plzně. Na webových stránkách města Plzně uvádí dokonce tři typy těchto pivních cest, které se nazývají:

pánská jízda – tato varianta trvá tři dny a začíná návštěvou pivovarského muzea. Možnost večeře v restauraci Na Parkánu – plzeňský pivní guláš s variacemi knedlíků. Večer je na programu návštěva pivovaru Purkmistr s ochutnávkou místních piv (12° světlý ležák Purkmistr, 12° polotmavý ležák, 12° tmavý ležák, 12° pšeničné pivo Písař, ochucená piva (borůvkové, medové), piva speciální (vánoční ležák, velikonoční pivo) a bowling. Druhý den začíná prohlídkou nové expozice pivovaru Plzeňský Prazdroj s ochutnávkou světoznámého piva Plzeňský Prazdroj 12° přímo ve sklepích. Oběd návštěvníky čeká v největší české restauraci Spilka, odpoledne si prohlídnou památky v centru Plzně (chrám sv. Bartoloměje – výstup na nejvyšší kostelní věž v ČR, historické podzemí, sadový okruh, Muzeum gen. Pattona – muzeum osvobození Plzně americkou armádou, židovská synagoga). Tento den je zakončen návštěvou pivovaru Lautensack s ochutnávkou piva Lotr 13°. Poslední den odjedou na nejdelší motokárovou dráhu v ČR, kde si mohou

zajezdit na motokárách. Oběd je zajištěn v pivovaru Modrá Hvězda v Dobřanech, kde ochutnáte místní piva a pivní speciality. Odpoledne je ještě možnost ochutnávky piva v pivovaru U rytíře Lochoty. Poté je naplánován odjezd domů,

pivní romantika – třídní plán je v podstatě stejný jako u předchozí varianty s tím rozdílem, že dámy mohou v centru Kalikovský mlýn využít kosmetického salonu, nehtové modeláže či cvičení a pánové si mohou zahrát ve sportovním centru squash. Třetí den je na programu odjezd do Chodové Plané, kde následuje návštěva pivovaru Chodovar a ochutnávka piva Chodovar a možnost vyzkoušet pravé pivní lázně či originálního léčebného zábalu s použitím sladového mláta a nákupu pivní kosmetiky,

pivo i pro dámy – tato varianta má první dny stejné jako u předešlých typů na výlet a navíc si ženy mohou zajít nakoupit do obchodního centra Olympie. [24]

5.2 Pivní lázně

V posledních letech dochází k velkému rozmachu různých wellness procedur. Jednou z nich jsou i pivní lázně.

Pivní lázně jsou originální lázeňská procedura, která napomáhá regenerovat celý lidský organismus, a celkově přispívají k zlepšení obranyschopnosti lidského těla.

Principem procedury je ponoření zákazníka do vany plné piva a ponechání účinkům minerálů, vitamínů a živých kultur v pivu obsažených. Teplota vody v lázni se pohybuje kolem 35 °C.

Obr. 5.2 Dřevěné vany pro pivní lázeň

Zdroj: <http://www.novy-zazitek.cz/vikend-v-pivnich-laznich-pro-dva-stramberk/>

Hlavním cílem této procedury je relaxace a odpočinek, avšak koupel v pivu má samozřejmě i řadu pozitivních účinků na lidské tělo. Blahodárně se projeví na pleti a vlasech, podpoří imunitní systém, prohřeje klouby a uvolní svaly. Kvasinky obsažené v pivu se dostanou do kůže a začnou ji pomalu regenerovat. Nejenže lidské tělo na dlouhou dobu uchrání před vnějšími faktory, ale při odchodu z lázní má člověk pocit sametově jemné pokožky.

Blahodárné účinky pivních lázní jsou známy již od dob objevení piva. Už ve starověku si egyptští a čínští panovníci dopřávali pivní lázně i několikrát denně a to nejen díky neobyčejnému pocitu, ale také jako prevenci před mnoha nemocemi.

Pivní lázně jsou provozovány buď přímo pivovary nebo wellness hotely či wellness studii.[7,26]

Obr. 5.3 Mapa pivních lázní

Zdroj: vlastní úprava

5.2.1 Pivní lázně provozované přímo v pivovarech

5.2.1.1 Chodová Planá

V březnu 2006 spatřily světlo světa největší a nejstarší pivní lázně na světě, lázně v Chodové Plané na Tachovsku.

Kapacita lázní již nestačila zájmu o pivní koupele, a tak se po třech letech fungování majitelé rozhodli zvýšit počet koupelových van. Nyní se může najednou během jediné seance koupat 14 klientů, což je dvojnásobek původní kapacity.

Ceník koupelí:

Vana pro jednu osobu	600 Kč
Dvojvana	1200 Kč

Cena zahrnuje/osoba: 20 minut koupel + 20 minut relaxace + 2×0,3l Chodovar ležák [26,30]

5.2.1.2 Harrachov

Pivní lázně Harrachov byly oficiálně spuštěny dne 21. 7. 2007 u příležitosti konaných pivních slavností.

Pro návštěvníky je připraveno celkem *šest samostatných van a dvě dvojvany*.

Ceník koupelí:

Vana pro jednu osobu	700 Kč
Dvojvana	1300 Kč

Cena zahrnuje/osoba: 30 min koupel + 30 min relaxace + 2x malé pivo během terapie [26,31]

5.2.1.3 Ostrava - Zábřeh

V roce 2007, po rekonstrukci zámku, se návštěvníkům otevřel historický hotel, stylový restaurant, domácí pivovar s pivnicí, vinný sklep a pivní koupele.

Ceník koupelí:

Dvojvana	1790 Kč
----------	---------

Cena zahrnuje/osoba: 30 min koupel + 35 min masáž + 1h 40 min kyslíková terapie + neomezená konzumace piva [26,32]

5.2.1.4 Štramberk

Na konci roku 2010 přibyla na Novojičínsko další turistická atrakce v podobě Lašských pivních koupelí.

Pro návštěvníky jsou připraveny čtyři jednovany a dvě dvojvany.

Ceník koupelí:

Vana pro jednu osobu	1080 Kč
Dvojvana	1908 Kč

Cena zahrnuje/osoba: 20 min koupel + 40 min relaxace + neomezená konzumace piva [33]

5.2.1.5 Olomouc

Olomoucké pivní lázně vznikly v prostředí Svatováclavského minipivovaru na podzim roku 2010. Majitelé pivovaru by rádi nabídli svým zákazníkům nejen požitek z této oblíbené relaxační procedury, ale také dobře vychlazené svatováclavské pivo.

V lázních mají jednu dvojvanu.

Ceník koupelí:

Dvojvana	1180 Kč
----------	---------

Cena zahrnuje/osoba: 30 min koupel + 30 min. relaxaci v 60°C solné sauně + 30 min. odpočinek v odpočívárně + 2x 0,4 l piva [34]

5.2.1.6 Rožnov pod Radhoštěm

Rožnovské pivní lázně byly oficiálně otevřeny 31. října roku 2010. Nápad vzešel na základě dlouholeté lázeňské tradice, která v Rožnově sahá až do osmnáctého století.

Pro zájemce jsou v pivovarských lázních připraveny dvě dvoulůžkové vany z týkového dřeva. Kromě těchto van jsou dále k dispozici rovněž tři měděné ručně tepané viktoriánské vany. Lázeňskou kúru tak může absolvovat až sedm lidí najednou.

Ceník koupelí:

Vana pro jednu osobu	690 Kč
Dvojvana	1100 Kč

Cena zahrnuje/osoba: 20 min parní bylinná sauna + 20 min koupel + detoxikační relaxační zábal + 2x 0,5 l piva [35]

5.2.2 Pivní lázně v jiných provozech

5.2.2.1 Hořelec

Pivní lázně provozované v Penzionu U čtyřlístku na Chrubimsku nabízí návštěvníkům možnost koupelí ve dvou dvojvanách. [36]

Ceník koupelí:

Osoba v dvojvaně	700 Kč
Dvojvana	800 Kč

5.2.2.2 *Cheb*

Poblíž Chebu a Františkových lázní najdete Bernardovy pivní lázně, které rozšiřují sortiment služeb Wellness hotelu Stein.

Hotel nabízí pivní lázně ve formě balíčku pro dvě osoby na tři dny. Pobyt zahrnuje polopenzi, ubytování ve dvoulůžkovém pokoji, romantická lázeň ve dvojvaně s přísadou piva a pro každého 30-ti minutovou relaxační masáž s bylinným olejem. [37]

Cena balíčku pro 2 osoby na 3 dny	5450 Kč
-----------------------------------	---------

5.2.2.3 *Písek u Jablunkova*

Pivní lázně jsou hlavní nabídkou wellness centra v horském Hotelu Bahenec v Beskydech.

Procedury jsou nabízeny ve formě jednodenních i vícedenních balíčků. Cena základního, jednodenního balíčku zahrnuje 20 minut pivní lázně, 30 minut relaxace ve slámové posteli, saunu, vnitřní bazén a menu. [38]

Balíček pro 1 osobu	1400 Kč
Balíček pro 2 osoby	2000 Kč

5.2.2.4 *Plzeň*

I město proslavené pivem nabízí netradiční zážitek v podobě zvané Víkend v pivovaru. Tento balíček služeb nabízí 4hvězdičkový hotel Gondola a obsahuje ubytování pro dvě osoby na jednu noc, polopenzi, prohlídku pivovaru Plzeňský Prazdroj, procházku plzeňskými sady a návštěvu unikátního Pivovarského muzea, prohlídku restauračního minipivovaru Purkmistr a dárkový balíček na rozloučenou. [39]

Cena balíčku pro 2 osoby na 2 dny	3990 Kč
-----------------------------------	---------

5.2.2.5 *Praha*

V hlavním městě České republiky se nachází dvoje pivní lázně.

Pivní lázně Praha

Pivní lázně SaunaClub na Praze 7 začíná ve finské sauně, kde se tělo uvolní. Dále následuje pivní lázeň a po té přichází fáze relaxace. Při každé této fázi můžete vychutnat jedno malé pivo. Celková doba procedur je 1-2 hodiny. [40]

Cena procedury pro 2 osoby	2100 Kč
----------------------------	---------

Pivní lázně ZOTO

Pivní lázně ZOTO se nacházejí v samotném centru Prahy u Staroměstského náměstí. Relaxaci nabízí ve vířivé vaně 20 minut, po které následuje relaxace a odpočinek v délce 25-30 minut na lůžku z ovesné slámy. [41]

Cena procedury pro 1 osobu	1600 Kč
Cena procedury pro 2 osoby	2500 Kč

5.3 Pivovarská muzea

I pivovarská muzea lákají do svých měst mnoho návštěvníků. V České republice je ke konci roku 2010 celkem 14 pivovarských muzeí.

5.3.1 Dalešice

Muzeum Rakousko-uherského pivovarnictví

Dne 28. 6. 2003 proběhlo v areálu pivovaru slavnostní otevření pivovaru Dalešice a Muzea Rakousko-uherského pivovarnictví veřejnosti.

Při prohlídce muzea se návštěvníci seznámí s parostrojní výrobou piva a starým pivovarským provozem, místem natáčení slavné „koupající scény“ z filmu Postřižiny.

Ceník prohlídky:

	Děti do 6 let	Držitelé průkazu ZTP/P	Děti od 6 do 15 let Studenti	Ostatní
Muzeum	zdarma	zdarma	30,-/os.	50,-/os.

Délka prohlídky: 25 - 30 min

Počet osob na jednu prohlídku: 5 - 20 [42]

5.3.2 Dětenice

Pivovarské muzeum

Zámecký Dětenický pivovar nabízí k prohlídce barokní zámek a pivovar, kde lze shlédnout dobové interiéry sladovny, bednářny, varny, laboratoře, chmelnice, ležácké sklepy, spilky a ledárny, historické sklepy se středověkou krčmou, unikátní výrobu piva z 18. Století podle prastarého receptu a z tradičních surovin s původním postupem (vaření na otevřeném ohni) a originální pivovarnické muzeum. [43]

Ceník prohlídky:

	Děti do 6 let	Děti 6-11 let	Děti 12-15 let	Dospělí	Senioři
Zámek	zdarma	50,-/os.	80,-/os.	120,-/os.	80,-/os.
Pivovar	zdarma	40,-/os.	60,-/os.	80,-/os.	60,-/os.
Zámek + pivovar	zdarma	90,-/os.	115,-/os.	185,-/os.	115,-/os.

5.3.3 Hanušovice

Pivovarské muzeum s multifunkčním centrem

Na přelomu září a října 2010 otevřel pivovar Holba muzeum, které je první svého druhu na Moravě. Atraktivní expozice vznikla v budově nevyužívané školy, kterou pivovar odkoupil od města.

Expozice mapuje historii pivovarnictví na Hanušovicku od jeho počátků až po současnost. Najdete zde právovárečné listy na pergamenu i staré řemeslné nástroje, ale také suroviny, bez kterých by pivo nikdy nevzniklo.

Ceník prohlídky:

	Děti do 6 let	Děti 6-15 let	Děti od 15 let Dospělí
Muzeum	zdarma	20,-/os.	40,-/os.

Součástí prohlídky muzea je i promítání filmu o pivovaru. [44]

5.3.4 Chodová Planá

Pivovarské muzeum

Překrásný historický areál pivovaru je vyhledávaným turistickým místem. Svým návštěvníkům nabízí nejen již zmíněné originální pivní lázně, ale také atraktivní prostředí stylové restaurace situované v části skalního labyrintu pivovarských sklepů a malé pivovarské muzeum. Jelikož je muzeum součástí restaurace, vstupné se neplatí. [45]

5.3.5 Kašperské Hory

Šumavské pivovarnické muzeum

Pivovarnické muzeum v Kašperských Horách se nachází v areálu Muzea historických motocyklů. Interiér zdobí historické předměty z hospod a pivovarů. Muzeum má největší expozici pivních lahví v České republice - 400 pivních lahví ze čtyřset pivovarů z let 1870 – 1930. Mezi další vystavené exponáty patří püllitry, tupláky a mázy z let 1890 - 1950, reklamní cedule a obrazy ze starých pivovarů, výčepní a stáčecí technika. Celkový počet historických předmětů je více než 800.

Muzeum je otevřené od roku 2006 a vstupné činí 35 korun na osobu. [46]

5.3.6 Kostelec nad Černými lesy

Pivovarské muzeum

Vize vzniku černokosteleckého pivovarského muzea se začala naplňovat roku 2001, kdy vznikla společnost Dej Bůh štěstí spol. s r.o. a zakoupila silně zanedbaný pivovarský areál v Kostelci nad Černými lesy. Účelem tohoto zásadního rozhodnutí bylo získání rozsáhlého skladovacího areálu pro velká množství pivovarských technologií ze stále se zavírajících a bouraných pivovarských provozů.

Exkurze trvá cca 60 minut a zahrnuje malé občerstvení. Minimální počet návštěvníků je 6 a vstupné je 70,- Kč. [47]

5.3.7 Kozlovice

Pivovarská expozice

Kdysi to byl obyčejný statek v obci Kozlovice na Frýdecko - Místecku. Ten ale zanikl. Budovy postupem času chátraly. Dnes pamětníci areál skoro nepoznávají. Z jedné stavby vzniklo muzeum, kde lze obdivovat stálou expozici. Ta připomíná, jak kdysi vypadala vesnická škola. Z dalšího křídla vznikl domácí pivovar, ve kterém hraje každý pátek cimbálová hudba. [48]

5.3.8 Krušovice

Muzeum pivovarnictví Rakovníka

Muzeum prezentuje starodávnou tradici vaření piva v Krušovicích, ale i v celém regionu. V expozici je umístěna nerezová varna, jedna z nejmenších u nás na var 50 litrů piva. Chcete-li se pokusit o uvaření vlastního piva, a to oblíbeného kvasničáku, najdete zde několik receptů a dostane se Vám rady jak do toho a kde sehnat potřebné suroviny.

Technická revoluce v pivovarnictví je zde prezentována modely prvních parních strojoven v Krušovicích a na hradě Křivoklátě. [49]

5.3.9 Ostrava

Pivovarské muzeum

Přímo v pivovaru Ostravar je možné navštívit Pivovarské muzeum.

Velkou atrakcí muzea je více než 60 let starý výčepní pult. Kromě výčepu je v muzeu k vidění i řada jiných zajímavostí spojených s výrobou piva. Nechybějí ukázky výroby sudů, přepravní sklenice z dvacátých a třicátých let či historické čelo sudu. Vše doplňují historické fotografie a etikety. [50]

5.3.10 Plzeň

Pivovarské muzeum

Plzeňské pivovarské muzeum je nejstarším ve světě a myšlenka na jeho založení pochází z roku 1929. Budova pro provoz muzea však vybrána až po druhé světové válce. Pivovarské muzeum bylo 8. května 1959 u příležitosti 100. výročí ochranné známky "Plzeňské pivo" slavnostně otevřeno.

Ceník prohlídky:

	Děti od 6 let	Studenti Senioři nad 70 let TP, ZTP	Dospělí	ZTP/P
Prohlídka s tištěným textem	50,-/os.	50,-/os.	70,-/os.	0,-/os.
Prohlídka s průvodcem (skupiny od 10 lidí)	60,-/os.	60,-/os.	100,-/os.	0,-/os.
Rodinné vstupné (2dospělí + min. 1 dítě)	180,-			

Prohlídka pivovaru trvá přibližně 60 min a za příplatek je možná prohlídka pivovaru v cizím jazyce. [51]

5.3.11 Praha

Pivovarské muzeum

V roce 1999, v minipivovaru U Fleků bylo k pětistému výročí založení pivovaru otevřeno v bývalé sladovně pivovarské muzeum, kde lze shlédnout ukázky starých pivovarských strojů, náradí a nádob a zároveň se seznámit s dávnou historií výroby piva

v Praze. Nejzajímavější částí muzea je renesanční místnost, ve které se sušil slad horkým kouřem ze spalovaného dřeva.

Exkurze stojí 50 Kč za osobu a prohlídka je omezena max. počtem 15 osob. [52]

5.3.12 Praha

Pivovarské muzeum

Jedna z největších pražských pivnic se nachází v domě, kde byl první pražský kabaret. Restaurace je oblíbena především díky typické české kuchyni, výbornému Budvaru a stylovému interiéru. Poloha restaurace v historickém centru města umožňuje spojit návštěvu pivnice s prohlídkou Starého Města nebo s návštěvou blízkých divadel.

Od dubna roku 2005 je nově otevřen „Dům piva“. V historických prostorách bývalé sladovny pivovaru „U Medvídků“ vzniklo na více než 800 metrech čtverečních muzeum piva spojené s prodejnou piva a pivovarských suvenýrů a dobový minipivovar. [53]

5.3.13 Žatec

Chrám piva a chmele

Chmelařské Muzeum v Žatci je největší expozicí svého druhu na světě. Na ploše 4.000 m² představuje vývoj chmelařství od raného středověku do současnosti. Kromě zajímavých sbírek muzea se seznámíte s vlastním objektem, který je technickou památkou a příkladem industriální účelové architektury z konce 19. století ve městě proslulém nejkvalitnějším chmelem na světě. Dozvíte se, proč se nejlepší chmel na světě sklízí právě na Žatecku a proč se musel již od středověku chránit před nekvalitními napodobeninami. Zaujmou vás dobové fotografie a písemné doklady o pěstování chmele a o vaření piva. Najdete zde i zajímavé nářadí, mechanizační prostředky a historické stroje. [54]

Ceník prohlídky:

	Základní vstupné	Snížené vstupné	Rodinné vstupné
Muzeum	50,-/os.	30,-/os.	110,-/os.

5.3.14 Železná Ruda

Pivovarské muzeum

Tradice by se měly zachovávat a dodržovat - tímto pravidlem se řídí i současní majitelé hotelu. Zachovali název hotelu a na památku pivovaru, který sloužil na hotelu od roku 1937 byla ve sklepeních hotelu instalována expozice muzea pivovarnictví.

Současně s prohlídkou muzea je možno navštívit i strašidelnou knajpu s ochutnávkou železenorudského piva. Obě prohlídky jsou s výkladem a trvají cca 40 minut. [55]

5.4 Pivní festivaly

Slavnosti piva jsou oblíbené jak v zahraničí, tak i u nás a každoročně přitáhnou na místo konání několik tisíc návštěvníků. Festivaly se stávají velmi populárními proto, neboť kromě dobrého pití a jídla jsou doprovázeny hudebními vystoupeními a jiným zábavným programem.

Následující řádky věnuji třem vybraným slavnostem piva.

Praha

Jedna z největších gastronomických událostí je jistě pivní festival v Praze. Jeho návštěvnost se každoročně zvyšuje a organizátoři očekávají, že letošní ročník, který bude probíhat 12. 5. - 28. 5. 2011 na výstavišti v Letňanech navštíví 180 000 lidí, z čehož polovina bude tvořena zahraničními turisty. Během akce je možnost ochutnat více než 120 značek českého piva vždy ve špičkové kvalitě ve skleněných džbancích. Celkově zde budou připraveny tři velkoprostorové stany a jeden stan pivních profesionálů s celkovou kapacitou 10 000 míst k sezení. Každý stánek má vlastní podium, kde bude připraven pestrý zábavný program. Po celou dobu programu zde budou připraveny speciality šéfkuchařů známých českých restaurací a cateringových společností. Samozřejmostí je nabídka toho nejlepšího z českých pivovarů, od českých kuchařů, řezníků a pekařů.

Na festivalu se platí speciální měnou, takzvaným pivním tolařem. Ten urychluje způsob placení a tím i Vaši obsluhu. Jeden tolar má hodnotu 44 Kč. Tolary jsou baleny po

pěti kusech, což je minimální množství k zakoupení a je za ně možné koupit cokoliv (počínaje pivem, jídlem a konče pivními suvenýry). [28]

Žatec

Chmelfest jsou jarní oslavy probuzení chmele ze zimního spánku.

Jedná se o slavnosti Žateckých chmelařských oblastí a letošní, jedenáctý ročník je naplánován na 11. května 2011. Program začne průvodem za doprovodu dechovky a alegorického vozu, pokračuje požehnáním nové úrodě chmelu a symbolické zahájení naražením sudu s Májovým ležákem. Den bude doprovázen soutěžemi, tanci a zábavou pod heslem „Jaro-pivo-láska“. [29]

Litovel

Nejen v prostorách měst a obcí se pořádají slavnosti piva. Ukázkou toho je Litovelský otvírák, který se koná přímo v prostorách litovelského pivovaru.

Litovelský otvírák se poprvé konal na podzim roku 2004, kdy v pivovarském parku proletělo tornádo a za oběť padly téměř všechny stromy parku. Na vzniklé travnaté ploše se od té doby koná tento oblíbený festival plný hudby, přátelských setkání a samozřejmě litovelského piva.

Pivní festival je spojen i s exkurzí do pivovaru a na loňském ročníku nahlédlo sládkovi pod pokličku rekordních 2 340 zájemců. [30]

Obr. 5.4 Litovelský otvírák

Zdroj: <http://www.litovel.cz/index2.html>

5.5 Pivo v kosmetice

Zdraví prospěšný vliv látek, které jsou obsaženy v pivu, využily i některé pivovary k výrobě pivní kosmetiky. Zákazník si tak může dopřát pivní proceduru k regeneraci pokožky či vlasů i v klidu vlastního domova.

Mezi tuzemské výrobce patří pivovar - restaurant Modrá Hvězda s.r.o. v Dobřanech nedaleko Plzně a pardubický pivovar Pernštějn a.s. [7]

Obr. 5.5 Pivní kosmetika

Zdroj: <http://www.pivoteka.cz>

6 ZÁVĚR

Tato bakalářská práce přinesla poznatky o pивní turistice, která je mladým rozvíjejícím se odvětvím cestovního ruchu v České republice.

Našla jsem všechny varianty, kde se pivo používá jako komodita v rozvíjení cestovního ruchu.

Nejprve jsem se věnovala pивním stezkám. Myslím, že je dobrý marketingový tah spojit příjemné - cyklistiku, s užitečným - poznáním pivovaru a ochutnávkou jeho produktu.

Ne všechny pивní stezky, jako v případě těch jihočeských, nás zavedou přímo do pivovaru. Tento projekt je postaven na návštěvách hostinců budějovického Budvaru.

Nutno podotknout, že i na cyklistických stezkách jsou cyklisté povinni dodržovat pravidla silničního provozu. Tato skutečnost prověří všechny milovníky tohoto zlatavého moku, protože chtějí-li se dočkat konce pивní stezky, musí oželit ochutnávku na každé zastávce.

Dále jsem se zaměřila na pивní lázně, které si získaly na oblibě nejen u ženské části populace. Rozdělila jsem je na dvě skupiny. Na pивní lázně provozované přímo v pivovarech a ty, které jsou součástí jiných provozoven. Tady jsem se soustředila na vznik jednotlivých lázní, cenu, za kterou můžeme proceduru absolvovat a co všechno obsahuje. K těmto poznatkům mi napomohla i osobní návštěva a pobyt v rožnovských lázních.

Nesmím opomenout ani pивní festivaly, které jsou populární. Lidé je rádi navštěvují, neboť se zde setkávají s přáteli, užívají si nevšední gastronomii a zábavu.

V zájmu pivovarů je podporovat pивní cestovní ruch, protože z rostoucí pивní turistiky mohou profitovat také samotné pivovary. Rozvoj hotelnictví, kulturních akcí a sportovních aktivit také dokazuje, že cestovní ruch v současnosti patří mezi nejperspektivnější oblast příjmů v sektoru služeb. Cestovní ruch lze navíc považovat za odvětví budoucnosti.

Pro zlepšení situace bych doporučovala pivovarům navrhnout lepší marketingovou strategii, neboť stále je proč se zlepšovat. Je vidět, že se mají menší pivovary hodně co učit

např. od Plzeňského prazdroje, který je znám po celém světě. Jeho pivovar a muzeum navštěvuje více než 180 000 turistů ročně.

Aby se mohla rozvíjet nejen pivní turistika, ale celý cestovní ruch, je potřeba investovat do dopravní a informační infrastruktury, zlepšovat kvalitu ubytování a stravování, starat se o kulturní památky a pořádat akce, které turisty bezpochyby přilákají.

Tohle však není otázkou jenom jednotlivých subjektů, ale vyžaduje to spolupráci všech organizací, které se v rozvoji cestovního ruchu angažují.

POUŽITÁ LITERATURA

a) Publikace tištěné

- [1] Budvar, *Budvar - Jihočeské pivní stezky [kartografický dokument]: velká cykloturistická mapa* Vizovice : SHOCart, 2001. 1 mapa. ; 45 x 66 cm. + 1 příl. ISBN 80-7224-314-4
- [2] ČAPKOVÁ V., JANÍK P., POTĚŠIL V., *Restaurační minipivovary v České republice* Praha: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, 1999, 80 s., ISBN 80-902658-1-2
- [3] ČERTÍK M. a kol., *Cestovní ruch: vývoj, organizace, řízení* 1. vyd. Praha: OFF 2001, 351 s., ISBN 80-238-6275-8
- [4] HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch pro VOŠ a VŠ* 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 222 s. ISBN 80-7168-948-3.
- [5] LEDNICKÝ V., *Využití technických památek v českém cestovním ruchu* 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU, 2004, 126 s., ISBN 80-248-0611-8.
- [6] MALÁ, V., *Cestovní ruch (vybrané kapitoly)* 1. vyd. Praha: VŠE, 1999, 835 s., ISBN 80-7079-443-7.
- [7] NOVOTNÝ P., *Pivovary České republiky* 2. vyd. Praha: Kartografie Praha, 2010, brožura 79 s. + mapa.
- [8] SUSA, Z. *Velká česká pivní kniha*. 1. vyd. Susa, 2008. 240 s. ISBN 978-80-86057-43-9.
- [9] VERHOEF, B., *Encyklopedie piva* 2. vyd. Čestlice: Rebo Production CZ, 1999, 304 s., ISBN 80-7234-116-2.
- [10] ZÝBRT, V., *Velká kniha piva* 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2005, 287 s., ISBN 80-7346-054-8.

b) Internetové publikace

- [11] <http://www.pivo-pivovar.estranky.cz/stranka/historie-piva> (cit. 2011-03-07)
- [12] <http://www.homebrewing.cz/clanek/3113-ZATECKY-CHMEL/index.htm> (cit. 2011-03-07)

- [13] <http://www.czhops.cz/index.php/cs/chmel-v-cislech> (cit. 2011-03-07)
- [14] http://www.pivnispecialka.cz/index.php?main_page=page_4 (cit. 2011-03-07)
- [15] <http://www.beer-tours.net/regent-trebon.a470.html> (cit. 2011-03-13)
- [16] http://jindrichohradecky.denik.cz/zpravy_region/nejstarsi-cesky-pivovar-chysta-oslavy20090212.html (cit. 2011-03-13)
- [17] <http://www.cspas.cz/pivo.asp?lang=1> (cit. 2011-03-20)
- [18] <http://www.pratelepora.cz/svet-piva/archiv/2003/pivni-turisticke-stezky-pivni-turistika-jako-marketingovy-nastroj-malych-pivovaru/> (cit. 2011-04-01)
- [19] <http://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/v-beskydech-otevrel-pivni-cyklostezku> (cit. 2011-04-01)
- [20] <http://www.cyklistikakrnov.com/Clanky/Clanky/tematicke-cyklostezky.html> (cit. 2011-04-01)
- [21] <http://www.cyklotoulky.cz/clanky/clanky-display/cyklotrasy/ceska-republika/> (cit. 2011-04-01)
- [22] <http://www.horydoly.cz/vypsati.php?id=2168> (cit. 2011-04-01)
- [23] <http://www.harrachov.cz/turistika-trasy-c5.asp> (cit. 2011-04-01)
- [24] <http://www.plzen.eu/uzij-si-plzen/pivovarnictvi/po-stopach-piva/po-stopach-piva.aspx> (cit. 2011-04-01)
- [25] http://ekonomika.idnes.cz/jizni-cechy-protnula-sit-pivnich-stezek-fd4-/ekonomika.aspx?c=A050105_152344_pivo_ven (cit. 2011-04-01)
- [26] <http://www.pivni-lazne.eu> (cit. 2011-04-08)
- [27] <http://www.ceskypivnifestival.cz/cs/tiskove-zpravy/5.shtml> (cit. 2011-04-30)
- [28] <http://www.racetice.eu/Chmelfest-vypis-kalendar-87.html> (cit. 2011-04-30)
- [29] <http://www.litovel.cz/index2.html> (cit. 2011-04-30)
- [30] <http://www.chodovar.cz> (cit. 2011-04-30)
- [31] <http://www.sklarnaharrachov.cz/lazneinfo.php> (cit. 2011-04-30)

- [32] http://www.zlatarybka.cz/Relaxace/Pivni_lazne/641.html (cit. 2011-04-30)
- [33] <http://www.pivni-lazne-stramberk.cz> (cit. 2011-04-30)
- [34] <http://lazne.svatovaclavsky-pivovar.cz/olomoucke-pivni-lazne/> (cit. 2011-04-30)
- [35] <http://www.roznovskepivnilazne.cz> (cit. 2011-04-30)
- [36] <http://www.penzion-uctyrlistku.cz> (cit. 2011-04-30)
- [37] <http://www.hotelstein.cz> (cit. 2011-04-30)
- [38] <http://www.bahenec.cz> (cit. 2011-04-30)
- [39] <http://www.hotelgondola.cz> (cit. 2011-04-30)
- [40] <http://www.pivni-lazne-praha.cz> (cit. 2011-04-30)
- [41] <http://www.pivnilaznezoto.cz> (cit. 2011-04-30)
- [42] <http://www.pivovar-dalesice.cz> (cit. 2011-04-30)
- [43] <http://www.detenice.cz> (cit. 2011-04-30)
- [44] <http://www.holba.cz> (cit. 2011-04-30)
- [45] <http://www.chodovar.cz> (cit. 2011-04-30)
- [46] <http://www.volny.cz/pivovarske-muzeum/> (cit. 2011-04-30)
- [47] <http://www.pivovarkostelec.cz> (cit. 2011-04-30)
- [48] <http://www.relaxvpodhuri.cz/cz/valassky-pivovar-v-kozlovicich> (cit. 2011-04-30)
- [49] <http://www.obec-krusovice.cz> (cit. 2011-04-30)
- [50] <http://www.ostravar.cz> (cit. 2011-04-30)
- [51] <http://www.prazdroj.cz> (cit. 2011-04-30)
- [52] <http://www.ufleku.eu> (cit. 2011-04-30)
- [53] <http://www.umedvidku.cz> (cit. 2011-04-30)
- [54] <http://www.chrampiva.cz> (cit. 2011-04-30)
- [55] <http://www.hotelgrandl.cz> (cit. 2011-04-30)

SEZNAM ZKRATEK

a.s.	akciová společnost	l	litr
apod.	a podobně	m n. m.	metrů nad mořem
atd	a tak dále	m	metr
C	Celsiův stupeň	max.	maximálně
cca	přibližně	min	minuta
č.	číslo	min.	minimálně
ČD	české dráhy	ml	mililitr
ČR	Česká republika	n. l.	našeho letopočtu
EPM	extrakt původní mladiny	obj.	objem
g	gram	obr.	obrázek
ha	hektar	os.	osoba
hl	hektolitr	př. n. l.	před našim letopočtem
kcal/l	kilokalorií na litr	s. r. o.	společnost s ručením omezeným
kJ/l	kilojoulů na litr	tis.	tisíc
km	kilometr	tj.	to je

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne: 11. května 2011

Petra Punčochářová

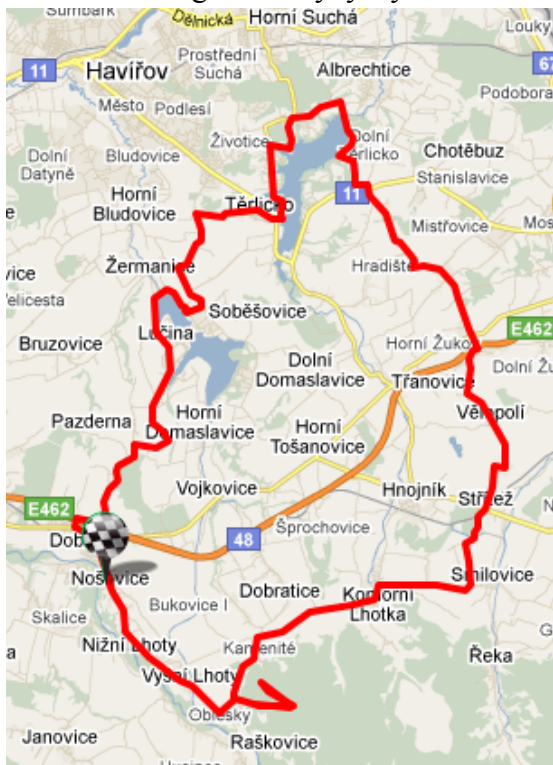
Adresa trvalého pobytu studenta:

Mohelnická 146, 783 91 Uničov

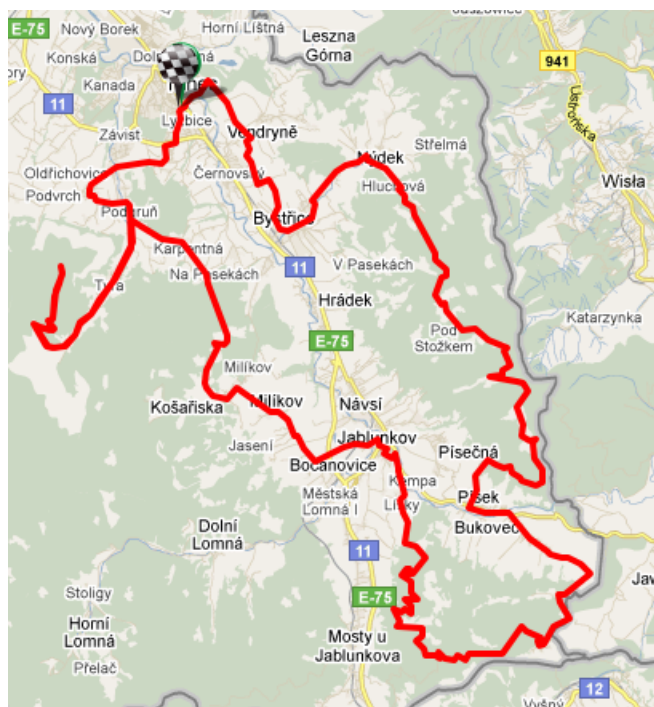
PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A - Mapy Radegast CykloTrack

Obr. Radegast Beskydy CykloTrack

Obr. Radegast Trojmezí CykloTrack

A map of the region around Hlucin, showing a red route and a checkered flag icon. The map includes various towns and villages, such as Hlucin, Dobruška, and Hrabyně. A red line traces a path through the area, starting from the top right and ending near the bottom left. A checkered flag icon is placed on the route near Hlucin. The map also shows roads, rivers, and green spaces.

61

PŘÍLOHA B - Cyklotrasy Jihočeských pivních stezek

Trasa č. 1 Z Hluboké kolem „Nové Obory“

Trasa začíná i končí v Hluboké nad Vltavou, v městě s řadou památek, jímž vévodí světoznámý zámek z 2. pol. 13. stol. Dále nás trasa povede do Zámostí, místní části Hluboké, Poněšic, Lišnice, Radonic, Drahotěšic, Ševětína, na rozcestí U Sv. Josefa, Kolný, obce Červený Újezdec, Chatu Na Kyselé vodě, Obůrky, zástavka je také plánovaná U letiště a Hosína. Poté už se trasa napojí na známou cestu do Hluboké.

Délka trasy: 41 km

Náročnost: středně náročná trasa

Vhodné kolo: trekkingové

Trasa č. 2 Kolem Slepíčních hor

Z městečka Kaplice trasa pokračuje směr Pořešinec a Pořešín, do Besednic. Odtud tato trasa vede na Slepíčí hory, na významný trigonometrický bod zvaný Kohout, přes Velké Skaliny, Děkanské Skaliny, Blansko zpět do Kaplic.

Délka trasy: 26 km

Náročnost: náročná trasa

Vhodné kolo: trekkingové, horské

Trasa č. 3 Blanským lesem

Trasa startuje v Českém Krumlově, v městě zapsaném do světového kulturního dění UNESCO a provede nás městečky Kájov, Boletice, Chvalšiny, Brloh, Křemže, Tříšov, Srnín a zpět do Českého Krumlova.

Délka trasy: 46 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: silniční a trekkingové

Trasa č. 4 Novohradské přihraničí - kam se za komunistů nesmělo

Nejkratší jihočeská stezka cyklisty povede z Nových Hradů k Veverskému rybníku, do městeček Šejby, Dobrá Voda, Horní Stropnice a ze Světví zpět do Nových Hradů.

Délka trasy: 22 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: silniční a trekkingové

Trasa č. 5 Za krásou Píseckých hor

Tato středně náročná stezka vede z Písku přes hájovnu Kopanina do Albrechtic nad Vltavou, Údraž a Údražskou alej kolem další hájovny nazvaná Mlaka do vesnice Kluky, Nové Sedlo a chatu Živec.

Délka trasy: 33 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a horské

Trasa č. 6 Z Písku na „krále českých hradů“ - Zvíkov

V pořadí šestá jihočeská stezka vede cyklisty z Písku do Vrcovic, Vojníkova, Tuklk, Oslova až na hrad Zvíkov. Na hrad, který je národní kulturní památkou a byl založen za vlády Přemysla Otakara I. Po zpáteční cestě do Písku cyklisté ještě navštíví Varvažov, Horní Ostrovec, Novou a Starou Vráž a Zlivice.

Délka trasy: 42 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a silniční

Trasa č. 7 Z Milevska na jih

Na 34 kilometrech střídající se polní a silniční cesty čeká cyklisty návštěva Sepekova, Karlova, Hanova, Zběšiček, Jestřebic, Bernartic, Biliny, Veselíčka, Braníc, Rukávče, hájovny Hajda a zpět do výchozího bodu Milevsko.

Délka trasy: 34 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a silniční

Trasa č. 8 Přes Holašovice

Začátek stezky je v Netolicích a pokračuje přes Grejnarov, Vodice, Smědeč, Kuklov, České Chloupky do Holašovic, do vesnice zapsané na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO a přes Dobčice a Babice vede zpět do Netolic.

Délka trasy: 43 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a horské

Trasa č. 9 Kolem horských rybníků a Žofínského pralesa

V původně lázeňském městečku Hojná Voda začíná i končí stezka, která nás provede přes horu Jelení hřbet, Zlatou Ktiš, Žofín a Žofínský prales, kolem Huťského rybníku a Mlýnského vrchu.

Délka trasy: 29 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a horské

Trasa č. 10 Z Budějovic přes Zlatou Korunu a Římov

Nejdelší jihočeská stezka cyklisty provádí z Českých Budějovic do Boršova nad Vltavou, Kamenného Újezda, Zlaté Koruny, Mojnë, Velešína, Římovy, Doudleb, Plav a Roudné. Poté zpět do Českých Budějovic.

Délka trasy: 55 km

Náročnost: lehká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a silniční

Trasa č. 11 Z Veselí nad Lužnicí na Jemčinu a Holnou

Během další, nenáročné trasy se cyklisté podívají do míst jako Veselí nad Lužnicí, Hamr, Vršková, Velká Holná, Jemčina, Cikar, Baldinka a Drahov. Během cesty se mohou pokochat krásou rybníků Dolní Vydýmač, Velká Holná, Drápal a Přední Sax.

Délka trasy: 40 km

Náročnost: lehká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a silniční

Trasa č. 12 Ze Soběslavi přes Košice na Choustník

Městskou památkovou zónu, kostely, galerie, muzeum v Soběslavi, židovský hřbitov v Myslkovicích, zámek v Plané nad Lužnicí, hradní zříceninu, kostel a zámek na Choustníku a zámky v Budislavi a Tučapech. To všechno se dá navštívit na této trase.

Délka trasy: 45 km

Náročnost: středně náročná trasa

Vhodné kolo: trekkingové a silniční

Trasa č. 13 Z Jindřichova Hradce za Emou Destinnovou

Stezka začíná v Jindřichově Hradci a pokračuje přes Horní a Dolní Žďár, Lásenice, Dvorce, Stráž nad Nežárkou, Čoudkův vrch, Libořezy, Hutě u Příbraze, Blatskou Hajnici, Novou Ves, Malíkov nad Nežárkou zpět do Jindřichova Hradce.

Délka trasy: 41 km

Náročnost: středně náročná trasa

Vhodné kolo: trekkingové a horské

Trasa č. 14 Cyklistická naučná stezka „Okolo Třeboně“

Naučná stezka cyklisty povede z Třeboně na hráz rybníku Svět, kde se seznámí s trasou stezky. Odtud se vydají směr Opatovický rybník, který je považován za typický prvek Třeboňska, Zlatou Stoku, hájovnu Barbora, Chlum u Třeboně, Kosky, Starý Kanclíř, jednu z nejstarších vsí na Třeboňsku Lutovou, Stříbřec a Stříbřecký most. Dále pojedou kolem rybníků Stolec, Vyšehrad, Nový a Starý Vdovec zpět do Třeboně.

Na trase je 22 zastávek značených bílým čtvercem se zeleným pruhem napříc.

Délka trasy: 37 km

Náročnost: lehká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a horské

Trasa č. 15 Ze Suchdola kolem Dračice a na jih od Vitorazské hranice

Tato stezka prochází místy Suchdol nad Lužnicí, Dvory nad Lužnicí, Krabonoš, Spáleniště, kolem zapomenuté říčky Dračice, Novou Ves, Františkov a Klikov.

Délka trasy: 34 km

Náročnost: středně náročná trasa

Vhodné kolo: trekkingové

Trasa č. 16 Na soběslavská blata

Nenáročná trasa provede cyklisty městy a obcemi Soběslav, Dráčov, Borkovice, Mažice, Zálší, Klečaty, Komárov, Vlastiboř, Záluží, Vesce.

Délka trasy: 27 km

Náročnost: lehká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a silniční

Trasa č. 17 Kublata dal hlavu za blata

Další trasa vhodná pro začátečníky začíná ve Zbudově, městě s památkovou zónou selských usedlostí blatského typu a pokračuje přes Plástovice, Pašice, Zliv, Chlumec, Nová Ves, Dříteň, Nákří a Dívčice.

Délka trasy: 31 km

Náročnost: lehká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a horské

Trasa č. 18 Týnské oko

Trasa začíná i končí v Týnu nad Vltavou, v městě, na jehož místě je doloženo jedno z nejstarších osídlení jižních Čech a pokračuje přes Hněvkovice na pravém břehu Vltavy, Budáček, Pořežany, Kněžeklady, obec Žimutice a Žimutický mlýn, Záhoří, Smilovice.

Délka trasy: 32 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a horské

Trasa č. 19 Lišovský okruh ze středu Evropy

V blízkosti Lišova, startu stezky, se nachází vrch Větrník, údajný střed Evropy. Odtud trasa pokračuje do Zvíkova, Zaliny, Dobré Vody, Rudolfova a Libníče.

Délka trasy: 25 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a silniční

Trasa č. 20 Cesta k Protivínu netrvá hodinu

Začátek trasy je v Protivíně, odkud cyklisty vede do Milenovic, Louckého Mlýna, který je dnes využíván jako malý hotýlek, do Vodňan, Radomic, Záblatíčka, Záblatí, Bílé Hůrky, Malešic, Lhoty pod horami, Těšínova a Krče.

Délka trasy: 30 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a silniční

Trasa č. 21 Ke zřícenině Vítkova hradu

Poslední jihočeská stezka cyklisty povede z Frymburku, přes Schwarzenberský kanál, bývalou osadu Rychněvek, Pasečnou ke Svatému Tomáši, kde se nachází gotický kostel umístěný v 994 m n. m. a Vítkův Kámen (1032 m n. m.), což je druhá nejvýše položená zřícenina v Čechách, zřícenina hradu zvaného též někdy Vítkův hrádek z 13. století, kde byl roku 1394 vězněn král Václav IV.

Délka trasy: 33 km

Náročnost: středně těžká trasa

Vhodné kolo: trekkingové a horské

[1]

PŘÍLOHA D - Obrázková fotodokumentace

Návštěva rožnovských pivních lázní

